

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును 308858

3.

1. 3.

జెన్నవ్వము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 1 వ తేది బుధవారము

No 178

న శ నా మ సం వ త్స ర కా క్తి క మా స శు క్ష ష స్తి య.

సంచిక ౧౭౮

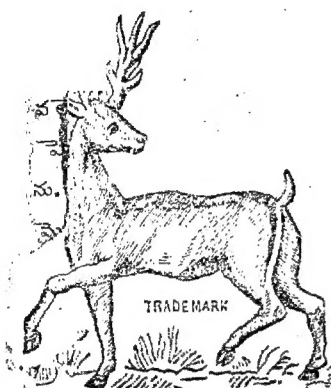
చత్రములరాజు

అసలు "లేడి" గుటుతు

అందమైనకు, చౌకికు, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి" గుటుతు గల గొడగులనేవాడు. "లేడి" గుటుతు గొడగులే చాల మంచి" పని కరివారును చెప్పుదురు. జాతీయ వస్తు పదార్థన సభయందను చేరు పడించిన దిదియే.

బనియెట్లు, ఫెల్టుటోపీలును చాల తక్కువ ధేటకు దొరక గలవు. వలయవారు ఈక్రింది విలామునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

Hed Office:
Bombay
Branch:-
Calicut

సంగీతప్రదాయని

నెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన వాక్యశాస్త్రగాన విద్యాపాఠ్యగతులైన విద్యార్థి కె. వనదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, చీటీలేకృతులు మొదలగు, నుమారు 140 వురు బహులును స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము లకుగురుకు తేర్చుచింతంకరి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యోద్యమము, వీణ ఈ ఉభయవారి ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. డెలిర్క్రొను 16 పుటలు నైజు 500 పుటలు. దశసరి స్టేషనరీకాగితములలో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివాకికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అందు కంపెనీ,

546

డిలిల్కో, మద్రాసు.

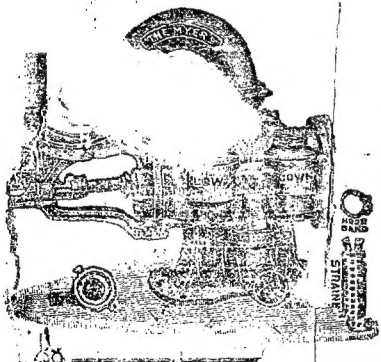
కె. బి. జోషి అందుకో.

సెక్టరు విల్లింగ్

సెం. 821, హార్వర్డ్ రోడ్డు, బొంబాయి.
పూర్వముగా పరిచయము.
బోధప్రకృతి పుస్తకము.

25 అడుగుల లోతునుండి నీరునుండి అంత ఎత్తు నైకలాగును. గంటకు 500 గాలతులు నోడును. అంగుళములు గుళిము. నిన్ను చూపుటకును, చూపిన వైకి కొట్టుటకును జమ్మ వీగ్నాట్టు చేయ గురుదును. ఒకచోటనుండి మరొకచోటకు సులభ ముగా తీసికొని పోవడనికి యన్న బహు స్వల్ప క్రికో ఎడ తెగని ధార ప్రసారం చేయవచ్చు. ఒక్క ముడి పని చాలును.

537

కావలయును సేని మాకు ప్రాగ్రహుడు.

సర్వవృత్తిక విష సంచీవిని.

నూరు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏమ్యును వచ్చువాడు!

నవ్వుచు బోదురు!!

తేలుకొంకిపోటు వలన, మంట పోట్లకు తెగిన పరిహారమును బొంద లేకమిగులకష్టపడువారలకై మేమి యావధమును గనిపెట్టితిమి. కట్టిక చోట నీమందును డైరెక్టర్లలో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో నుంటులు పోట్లుపోవును. ఈయావధమునందు గుణము లేదని యుజువు చేయు వారలకు

మా యావధమును మాకు తిరుగపంపి తమకు సెలక్షన్ మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయేగాక (100) నూరురూపాయలు బహుమతి సంకుటకును నర్హులగుదురు.

తెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 అ. పోస్టేజీ 6 అణాలు ఒకటేతడవ (2) ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజీ ఉచితము 1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజీ రూ 5-0-0

1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్నవారికి (1-8-0) తెలగల ఛాక్ సలర్ ఫోటోటక్ పేనా ఇవ్వము.

టి. సీతారామ మొదలియారు.

3. కందప్ప మొదలిసీధి, తిరువల్లి క్షే. జి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

చూడని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి నెల 0-8-0

తలనొప్పులమాన్యును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును పార్శ్వపునొప్పుల వారదోలును. పోట్లపోగొట్టును ప్రతిముండు ముండదగిరది.

తేలునుందు నెల సీసా ౧-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన విషము పెత్తురులో ప్రవేశించదు.

బాధ నరముల నెట పెత్తురుమున్నగునండి లాగుట ప్రాగం

భయము. కట్టినచోటును బండ

పొరుగుంటుల చేసిన బాధ తిగును.

ఈ ప్రావకము ననేకులు పరీక్షించిరి.

ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటివలె

నుండును. నెడకుండుకు గాను రబ్బరు చిరదా గల

సీమాలో నుండు పోయబడినది. కట్టినచోట కొంచెము

మండుపోసిన బాధ మానుమగును. మందును గలిగియున్న

తాము బాధపడక వితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ప్రేరికోడ్డు, బొంబాయి

} 7, తంబుపెట్టి వీధి, మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు నమము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంత్. ని వనోపధిసారసపరిల్లా

అడవిభృచ్చ రక్తమునలన జనించుసాధ్యములకు కిరీటమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పోగొట్టును అన్నివిధి గలవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధకారిణి

(28)

వధిసాధ్యపాతా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను. అన్నివిధములైన దోషములను నును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, పులబద్ధకమును కారెసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును సమము. శరీరారోగ్యమును గలగ జేయును. 15 రోజులవర కుండుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్ బుడ్డిలలో అమృతమును.

గ్రాట:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144, No. 2 BOMBAY.

జూ బు లు.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

ఒక ప్రాంతవిద్యార్థి:— ఆంగ్లమున వ్రాసినయు త్తరములు ప్రకటింప జాలము.

పురవాసి (వెలివెల దేవస్థానము):— ప్రభువుగారికి వ్రాసి కొనుట ప్రభుత్వకర్తవ్యము. చి. వెం. చ; పి. ఆర్. శ; విలేఖరి; కే. నూ (భగ్యము); ప్రకటింపలేనందులకు చింతిలుచున్నాము.

నూరియొక సభ్యుడు:— చర్య నెంచుట ప్రస్తుతము పయోగకరము కాదు. సంపాదకుడు.

I

ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగార సభికుల కొక మనవి. అయ్యా,

ఆంధ్రదేశమును చాలా గ్రంథభాండాగారము లున్నవి. ప్రతి భాండాగారమునకు ఖక్కిన ప్రతీక లటుండ ఆంధ్ర పత్రిక తప్పక వచ్చుచుండును. ఒకానొకటో ఆంధ్రపత్రిక లేకున్నను దేశీయ పత్రికలలో నొకటైన తమందనని నాన మృకము. హోమురాలలీగు విషయమైన సమాచారములు పాఠకు లందరికి వెలిసియే యుండవలెను. ఈ గ్రంథాలయము లన్నిటిలో దినమునకురహస్యమి రెండువేల పాఠకు లుండక బోదు.

ఇంతమంది పాఠకు లుండియు, హోమురాలు ఉపయోగములు వెలిసి యుండియు, ముగ్గురు చేసిన నొక లీగుకాభిస్థాపించుచున్నది దెలిసియుండియు లీగుస్థాపించి, యిప్పటికి నెలాపది హోమురాలూ కావచ్చియు, నింతవరకు గ్రంథ భాండాగారముల స్థాపితలవల్ల గాని. పాఠకులవల్ల గాని హోమురాలలీగు, కాభిలు స్థాపింపబడవలెనని వలన దేశీ కాభిమానులకు నిరుత్సాహము ఆశ్చర్యము గలుగుచున్నవి. కాబట్టి వారింతట నయిన శ్రద్ధ వహించి తమతమ గ్రామము లలో కాభిసభలను స్థాపింప వేడెదను. ఇందువిషయమై యేసం గతులైన దెలిసికొనవలె నన్న, తెక్రేటి బి. పి. వాడియా (Mr. B. P. Wadia Adayar) గారికి గాని చెప్పవల్లం యదృష్టవేడు 10 నెంబరు గృహములో ఆర్గనైజింగు తెక్రేటి గారికి గాని వ్రాసికొనవచ్చును. నన్నడిగినయెడల నాకుం దెలిసినంతవరకు దెలుపుటకు సిద్ధముగ నున్నాను.

వింజమూరి భావనాచార్యులు.

II

హోమురాలు ఆంధ్రోద్యమమునకు వ్యతిరేకమా లేక సహకారియా?

అయ్యా,

భరతఖండమునందు ముఖ్యముగ చన్న రాజధాని యందు దినదిన ప్రవర్ధమాన మగుచున్న హోమురాలు లీగువారి యుద్దేశ్యములు ఆంధ్రోద్యమోద్దేశ్యములకు వ్యతిరేక మేమాయని కొందర్రాంధ్ర దేశీకాభిమానులు సంజేహించుచుండుటచే లీగుయొక్క ఉద్దేశ్యములు ఆంధ్రీకరించి తమపత్రికలో బ్రచురించి యున్నాను. ఇట్లుంటి వారి సంజేహము తీరినట్లు లేదు. కాని వారి నొకొకరిని కేలము పారబాటు.

హోమురాలు వారి యుద్దేశ్యములు, దేశీయవరకు తగినన్ని రాజధాను లుండవలయు ననియు సాధ్యమయ్యింతవరకు భావా ప్రయుక్త రాష్ట్రము లుండవలె ననియు ఆ రాష్ట్రము లన్నియు ప్రత్యేక ప్రజాస్వామ్య కావని రాజధానుల గలవై తత్సభికులందరు జనులచే నెన్నకొనవల యుండవలయు ననియు పరిపాలకులలో కొందరు మాత్రము ప్రభుత్వము వారిచే కొరబడినచా రైనను చాలామంది ప్రజాప్రతినిధులే యుండవలయు ననియు, అన్ని చిన్న రాష్ట్రము లొక రాజ్యములో అంతర్భాగములుగ నుండవలయు ననియు హిందూదేశ రాజ్యమునకు నొక పార్లమెంటుసభ యుండవలయుననియు ఇది బ్రిటిషు చక్రవర్తిగారికి లోబడి యుండవలయుననియు మొదలయినదే ఆయాస్థాన.

ఆంధ్రోద్యమము బ్రత్యేక ఆంధ్రదేశమునకే యుద్దేశించబడ్డది కాని హోమురాలు ఆంధ్రులకు ద్రవిడులకు బంగాళీలకు గుజరాతీలకు వలె అన్ని భాషలవారికి నుద్దేశించబడ్డది.

హోమురాలు లీగువారి యుద్దేశ్యములు నెరవేరేనేని మన యాంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము ప్రత్యేక సర్వకళాశాల మొదలగువిషయములకు సంజేహముండదు. కాబట్టి మనము ప్రస్తుతి ప్రభుత్వమువారితో ఆంధ్రులను బ్రత్యేక రాష్ట్రము గా రుచుండచూచు చ్చును. హోమురాలు వారి యుద్దేశ్యముల నంగీకరించి దేశమంతట లీగులను స్థాపించి పరిచేయవలయును.

ఆంధ్రోద్యమ సంఘమునకు తెక్రేటిగానున్న శ్రీయు. కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు సయితము హోమురాలు లీగులో మెంబరుగ చేరినారు. సదరు ఆంధ్రోద్యమమునకు పట్టుకొమ్మ యనతగిన శ్రీయుత భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారు ఆంధ్రదేశీలీగులకు కా ర్యదర్శిగా నుండుటకు దయతో నంగీకరించివారు. వేనును ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమును కొర గుంటూరు పురజనులలో విద్యాభివృద్ధిలను హోమురాలు లీగులో చేరినాము. హోమురాలు ఆంధ్రోద్యమమున కంతమాత్రము వ్యతిరేకము కాక పోగా మిగుల సహకారి కాబట్టి ప్రతి యాంధ్రదేశీకాభిమానియు దేశమంతట హోమురాలు లీగుల స్థాపించవలయునని విన్నవించు ఆంధ్ర దేశీకాభిమాని

III

వేంకటగిరి హైస్కూలు మైదానము

అయ్యా, తమ పత్రికలో ఈనెల 27 వ తేదిన వేంకటగిరి హైస్కూలు సంబంధమయిన ఆటమైదాన విషయమై ప్రచురింపబడిన విషయమును నేను చూచినాను. చూచినపిదప జవాబు వ్రాయుటకు తగవు కాదని యెంచి యీ యుత్తరమును వ్రాయుచున్నాను.

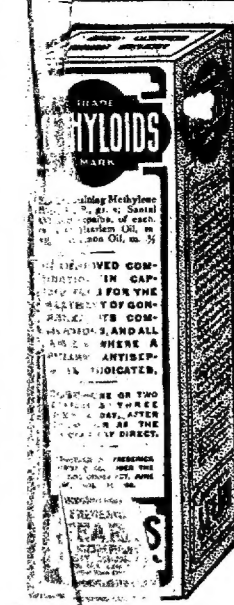
వై నుదహరించిన ఆటమైదానము పాఠశాలకు చాల దూరములో నున్నది. అదియునుగాక ఆ మైదానమునకు పోవలయున్న వెద్రతోట, పొలములు వీనిగుండ పోవలయును. బాలురు వారి చెండాటల నాడి మజలుసమయమున సాధారణముగ చీకటి పడుచుండును. అట్టియెడ పాములు మొదలగు విషజంతువులు, మాద్రమున తిరుగుచుండుటవలన బాలురకు అపాయమేదయిన కలుగునేమో యని మేమును దిగులుపడుచున్న వారమే. ఈ కారణములవలన ఇనస్పెక్టర్లు కూడ ఆటమైదానము స్కూలుకు సమీపమున నుండవలయు నని చెప్పుచుసమీపమున ఆటకొటకు ప్రదేశమును గొనుటకై రు 750-0-0 యిప్పించి యుండుటనిజమే. అట్టి ప్రదేశమును సంపాదించుటకై మేమును సాధ్యమైన ప్రయత్నములను జేయుచున్నాము. ఇంతలో జమ భానాల్లబోవారు మా ఆటమైదానమును పోలో ఆటకొటకు ఉపయోగించు కొందురని మేము విన్నవోడ నేమాకును వేరు ప్రదేశమును సమీపమున చూపుదురని మిక్కిలి సంతోషము కలిగినదే కాని ఈ పాఠశాల యందలి ఉపాధ్యాయులకు గాని విద్యార్థులకు గాని పూర్వపు మైదానము పోవుననెడిచింత ఈంతయును లేదు. ఇట్టియెడ మా విద్యార్థులలో నొకడు. వి. పత్రికలో ప్రచురించిన ప్రకారముగ వ్రాసిన విషయము మాకు చాల అద్భుతముగ నున్నది.

ప్రస్తుతపు వేంకటగిరి రాజాగారు తమ గ్రామములలో నుండు భర్తస్థాపనముల విషయమై మిక్కిలి శ్రద్ధను వహించి వానిని ప్రబలపరచు తలంపుకలిగిన వారుగా నున్నారు. మఱియు మా పాఠశాలయందు విశేషాభిమానమును గలిగియున్నారు. అట్టివారి మనస్సునకు నాయాసము కలుగునటుల విపత్రికలో ప్రచురింపవలసిన పాఠశాల అభివృద్ధిని సహా కొరచుండెడి ఉపాధ్యాయులుకాని, పాఠశాలవలనలాభమునుబొందెడివిద్యార్థులుకాని వ్రాసినారని ఊహించుటకు అవకాశము ఎంతమాత్రమును లేదు. పాఠశాలకు సంబంధించనివార తనకో తాము వ్రాసినదానివలన గలిగెడి ఫలము నెలుంగక యోచనలేక వ్రాసియుండె నని నేను ఊహించుచున్నాను. జవాబుదారిలేనివాడెవడో వ్రాసిన దానికి శ్రీరాజాగారు అయాసము జెందక మునుపటివలెనే మాపాఠశాలయందు ఆదరణను గనుపరచవలయు నని ప్రార్థించుచున్నాను. ఎవడో ఊరు, పేరు లేనివాడొకడు వ్రాసినదానివలన మాపాఠశాల మానేజరు పాఠశాలను వృద్ధిపరచుటకుగాను శ్రీ రాజాగారు చేయు ఏర్పాటులకు భంగము కలుగునేమో అను మావిచారమును మాన్పి ఈ పాఠశాలయందు విద్యార్థులైయుండు వారును, ఉండపోవు వారును కాశ్వత కృతజ్ఞతను గనుబరచుటకు అవకాశ మిస్తురని శ్రీ రాజాగారిని వివయముగ ప్రార్థించుచున్నాను.

చింతామణి రఘునాథాచార్యులు

హైదరాబాద్.

కృష్ణా డిప్రీవు గుడివాడ తాలూకా వెంట్రప్రగడ గ్రామమున నూరవనేని వేంకయ్యగారి ప్రోత్సాహమున శ్రీ నామేశ్వరస్వామివారి పుస్తక భాండాగారము స్థాపించుటకు గాను ది 29-10-16 తేదిన యువవయింది చందాదార్లు సహా రాజాశ్రీహతులారి- వేంకటాచార్యులుగారి అగ్రాసనాధిపత్యమున విూటింగు జరిపిరి. వారి తీర్మాన ప్రకారం 100 పుస్తకములతోను రు 220-0-0 లు మూలధనముతోను గ్రంథాగారము స్థాపింపబడినది. అని కాశ్వరదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

మిథిలాయుడి

తెగలోగలుల వైతి, జమే పనిచేసి, సుపూముగా గుణ మిచ్చు ఇతజ్ఞున్న చేసుకొంటే నిది మంచిది. నీగాని మూత్రకృచ్చిగాని గలిగింపదు. రుక్రముగా తగ్గించు నిర్దుష్టమైనది. ముగా గొంపోన గుపుచ్చుకొనుటకు నుండును. నీదొరకును. మిథి

నోటీసు.

- తిరుపతి వగైరా
1. త్వరం ఆగస్టు సెప్టంబరు 2 వ తేదీ వగైరాలు ఈ దిగు
 - 16 తేదీ వరకు కంబరునెల 1-వ ఘంటసాల పతి దేవస్థానం ఖజానాలో సేవలలో సవాలు చెం దేశీకాభిమానులలో ముందుగా సంతకం చేయవలెనని సవాలు చేయవలెను
 1. బంగారు పత్రం 30 తులాలు వంతున 6
 2. బంగారు పత్రములు (వకలాటు) రకములు 1
 3. వెండి పత్రములు 1000 తులాలు వంతున 10
 4. వెండి పత్రములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 5. హా. పత్రములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 6. తేగడ పత్రములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 7. తేగడ పత్రములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 8. తాంబూల పత్రములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 9. వస్త్ర పత్రములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 10. కర్పూర పత్రములు (వకలాటుగా) రకములు 1
- మహామంతు ప్రయాగ దాస్ విచారణక

విశేషమిల్లు కం

విశాఖపట్నం విశాఖపట్నం షేక్ క్రింద ఈ దిగు గాదుచేయబడిన తాలూకా స్తులు, ఒకటే ల 18 ముదయము 10 మొదలయిన భవనమునందు యేలము కబడును.

ఇంచుమించు మంత్రమును కొల్లును. వినివాండ యి ఇంకా నవిన సు మిల్లుకు సంబంధిం తదితరసామా

(2) స్త్రీ ఇంజనులు, బాయి 1000 బస్తాల విశాఖపట్నం విశాఖపట్నం సామాన యును, సోడ వర్కుపాపు పనిముట్లును, కుక్కమున కయారు చే యుటకు పనిముట్లును, పనిముట్లును, పనిముట్లును

ఇంచుకు పనిముట్లును కర్రములను మొక వివరము, తెలియజేయునది వినివాండ యి చేసిన వారిచేర వ్రాసినది యు. నారాయణయ్య వాయువును అభిషేయి తేదీనది ది వై జాగ్ మిల్లుకంపెనీ లిమిటెడ్, విశాఖపట్నం

హార్టు వేర్ మర్చెంటు, బజారువీధి, హోరు నెం 2/1175 కు. బెజవాడ

న్యాయ విశేషములు.

ప్రీవీకౌన్సిలు.

ప్రజానాయక విశ్వాసు అను నతడు 1845 వ సంవత్సరములో నిస్సంతుగా చనిపోయెను. అతని యిద్దరు పితంతువులు 1848 అందు 1865 సంవత్సరముల మధ్య తమకు తమ భర్త తాలూకు ఆస్తిలో పూర్వాధికారము లేకున్నను అతని తండ్రి యావదాస్తియును అనేకులకు అన్యాయములు గావించిరి. ప్రతి క్రయదస్తావేజునందును భర్త ఋణములు తీర్చుటకనియు, భార్యపూర్వము వైన బాకీలు తీర్చుట కనియు ఉదహరించబడినవి. విక్రయ దస్తావేజులలో వారసులు సాక్షులుగా సంతకము చేసిరి.

వితంతువుల మరణాంతరము సాక్షి సంతకముచేసిన వారసుడును అతనివలన కొంత ఆస్తిని విక్రయముపొందిన వాడును క్రయముల రద్దునకును భూముల స్వాధీనమునకును దావాలులేగా అనేక సారాంశములు పుట్టి ఈక్రిందితీర్పు చేయబడినది.

వితంతువు పూర్వాధికారము లేకయే విక్రయించినప్పుడు సదరు విక్రయములు శాస్త్రీయములయిన అవసరములకొరకే విక్రయములు జరిగిన వాని ఋణపుచ్చేయు భారము కొన్న వాని మీదనే యుండును.

దస్తావేజులలో ఉదహరించబడిన ఒప్పదలలును ఇతర విషయములను దస్తావేజులకు పాట్లగా నున్నవారిని వారి సంతతిని మాత్రమే అడ్డువెట్టెను. కాని విక్రయములు జరిగిన బహుకాలమునకు (అనగా ఈ వ్యాజ్యములోవలె 40 లేక 50 సంవత్సరములకు) వారసులు వ్యాజ్యములు తెచ్చేయెడల దస్తావేజులలో ఉదహరించబడిన బాకీలపై రాయి ఇతర సాక్ష్యమువలన పూర్వముగా ఋణపుచ్చేయుట దుర్భరము గనుక అట్టి స్థితిలో దస్తావేజులలోని సంగతులను నిరాకరించగూడదు. కొందరు సాక్షులు చనిపోయి ఇతరులు అతి వృద్ధులైనప్పుడు తక్కిన సంగతులకు సంబంధముగా నున్నయెడల దస్తావేజులలోని సంగతులకు ప్రాముఖ్యత ఎక్కువగును. విక్రయములు జరిగినవెంటనే వ్యాజ్యములు తేబడియెడల ఇతరులను దస్తావేజులలోని సంగతులు బాధించకలెను. దీనికి కారణ మేమనగా ఇట్టి వ్యాజ్యములలో ఋణపుచ్చేయవలసినది నిజముగా శాస్త్రీయమయిన అవసరములు వితంతువునకు కలవా లేవా అను విషయము కాదు. విక్రయించు కొనేవానికి అట్టి అవసరములుకలవని చెప్పినారా లేదా అతడు ఆసంగతులను విచారించి మంచి నమ్మకముతో విక్రయించు కొన్నాడా లేదా? అనువిషయములు మాత్రమే అవసరమై యున్నవి. దస్తావేజులలోని సంగతులు విక్రయదారునకు అట్టిసంగతులు కలవని చెప్పబడినట్లు సాక్ష్యముగా బరితీరవచ్చును. కాలయాపనమువలన నిజమయిన సాక్ష్య మిచ్చుటకు అవకాశము లేనప్పుడు వైజెప్పిన ప్రకారము దస్తావేజు సాక్ష్యము అంగీకరించనియెడల జమలయొక్క హక్కులు కాలము జరిగిన కొలదిని బలపడుటకు నూజుగా బలపీనము కావలసినప్పుడు.

వారసులు దస్తావేజులలో సాక్షి సంతకము చేసినంత మాత్రముచేత అందులోని సంగతులన్నియు అతనికి తెలిసినవని చెప్పటకు వలనవచ్చదు. దస్తావేజు వ్రాసి యిచ్చువాడు తన యెదుట సంతకముచేసినవాని మాత్రము సాక్షి ఎట్టిగన జ్ఞుండు కొనవలయును. ఒప్పదలగాని ఆపుదలగాని దానిని బట్టి ఊహించ వలసగాదు. వితంతువులు బూర్తిగా విక్రయాధికారము లేని ఆస్తి అయియుండి దస్తావేజుయొక్క స్వభావమే సాక్షి యెఱిగియుండినయెడల అప్పుడతని సంతకమునకు కొంత ప్రాముఖ్యము ఇయ్యవచ్చును.

కాబట్టి ప్రీవీకౌన్సిలుకు వారసులుచేసిన అప్పీల్లలోని వేయబడినవి.

న్యాయమూర్తి రహీమ్, శ్రీనివాస అయ్యంగారు.

ఒక హిందూవితంతువునకు ఆమె భర్తయొక్క భాగపు ఆస్తి విక్రయాధికారము లేకుండా జీవితాంతమునకు భరణముక్రింద ఆమె భర్త పోదరులచే నియ్యబడినది. సదరు ఆస్తికి లవనము అన్యాయముచెట్టి వితంతువు అంకమ్మ కొంఠి స్థిరాస్తిని కొని గాని ఒక వుయిలుద్యారా ఇతరులకు సంక్రమించజేసి మృతిపొందెను. ఆమె భర్తకు అన్న కొమారుడైన వాది వితంతువు విక్రయించుకొన్న ఆస్తిలో తనకుభాగమురావలసియున్నదని ప్రస్తుతవావాతేగా ఒక స్త్రీకి భరణపు ఆస్తివలన వచ్చిన ఆదాతో కొనబడిన ఆస్తి ఆమె తదనంతరము భరణపు ఆస్తికి అనుబంధముగా భర్తవారసులకు పోవునా లేక ఆమె స్వంతవారసులకు పోవునా అను నంశము తేల్చవలసివచ్చెను.

న్యాయమూర్తి రహీమ్

భర్తయొక్క ఆస్తి వారసత్వము వితంతువునకు సంక్రమించి ఆమె దాని యాదాయమునుండి ఇతర ఆస్తిని కొని తన జీవితకాలములో గాని వుయిల్ ద్వారా గాని ఇతరులకు చెందజేయుకుండా చనిపోయే యెడల అది మొదటి ఆస్తితో పాటు భర్తవారసులకు చెందును ప్రీవీకౌన్సిలుతీర్పు ఈరాజధానికి వర్తించినను వర్తించకున్నను ప్రస్తుత వ్యాజ్యములో వితంతువునకు భర్త ఆస్తి వారసత్వము సంక్రమించక భరణముగా ఇయ్యబడి యుండుటచేత దానివలన వచ్చు ఆదాయము వల్ల కొన్న ఆస్తి ఆమె స్వంతవారసులకే పోవునగాని భరణపు ఆస్తికి అనుబంధము కాదు.

న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస అయ్యంగారు.

ఒక వితంతువు సర్వాధికారముతో సంపాదించిన ఆస్తి ఆమెయొక్క జీవితపు హక్కుమాత్రముగల ఆస్తితో ఏకత్వమునొంది భర్తవారసులకు పోవునా అను విషయము సంతయాస్పదము.

న్యాయమూర్తులు ఓల్డ్ ఫీల్డ్ - కృష్ణగారు.

ఒక ప్రామిసరీటు వాదికిగాని అతని అడ్డుకుట గాని లేక దానిని స్వాధీనమునకు వానికిగాని నైకము ఇచ్చు లాగు ప్రాయబడినది. దానినిబట్టి వాదిదావా తీసికొనిరాగా "దానిని స్వాధీనమునకు వానికిగాని" అని ప్రాయబడి యుండుటచేత దావా తేవలసినదని వాదముచేయబడినది. 1910 సం॥2వ ఆక్టో 26-న కెక్స్ ను కరెన్సీనోట్ల చట్టముప్రకారము అట్టి ప్రామిసరీ నోట్లునిషేధించబడినవి. ప్రామిసరీటు కరెన్సీనోట్ల మతల ఋగ నుండుటచేతను కరెన్సీనోట్లను జేయు అధికారము ప్రభుత్వమందే యుండుటచేతను ప్రామిసరీటు లాకు వ్యతిరేకమగుట చేత చెల్లదగినది కాదని తీర్పుచేయబడినది.

న్యాయమూర్తులు ఓల్డ్ ఫీల్డ్, కృష్ణగారు.

ఇంగ్లీషునామము లేనట్టియు స్వల్పభాషేతు లేని సలహాకారులు లేనట్టియు 11 లేక 12 సంవత్సరముల వయస్సు మాత్రముగల వితంతువు చేసికొనిన దత్తు చెల్లనే చెల్లదు. ఆమె యుక్తవయస్సు వచ్చిన తరువాత అంగీకరించినను పనికిరాదు. వితంతువు తన స్వబుద్ధితో యుక్తాయుక్తములు విచారించ వలయునగాని ఆమె గార్డియన్ యొందించినట్లు చేయ వల్లకాదు.

ధుర్వ్యవసరములు.

(మొదట రై వేంకటనారాయణగారు)

ఇప్పుడు మన సంఘమునందు విరివిగ వ్యాపించియున్న దుర్వ్యవసరములలో, చుట్ట, సిగరెట్, బీడీ, న్యాయ, ల కర్ర, సాన మియవచ్చును. మన దేశమందు 100 కి 90 మంది యాభివృద్ధిలో దేనికో ఒకదానిని సేవించుచున్నారు. బ్రహ్మచర్యాది ఆశ్రమధర్మముల నిరసించి ఊబలలై తేజోవహీనులైయున్న మనల సీదుర్వ్యవసా పిశాచములు కత్తి సానుర్ధ్యముల పీల్చి పిప్పిచేసి మరింత యధోగతి లాటు చేయుచున్నది. దీనిని సేవించువారలు ఆహార పానీయాదులనైన విసర్జించి యుండగలరుగాని యీ పిశాచములవలన యొక ఊమైన సుంకజాలగు. వీనికి అలవాటుపడినవాడు ఒక ఊణ మొడవాటగునెడ ఏమిచేయుటకును సమర్థుడుగాక యేమియు తోచక, యున్నట్లు డగును. నశ్వము సేవించువారిం జూచిన ప్రతివాడిని ఏవ్యాభావ ముదయించును. వీరికి నానీకార ధములద్వారా శ్వాసాదుట కష్టముగ నుండును. కాన వీరు మాట్లాడుభాష నూతనభాషగ నుండును. రెంటాల వెంకటసుబ్బారావుగారి వరకుల్ల నాటకమందలి పాత్ర లీనశోభి పానకులే. వీ రెప్పుడును చీదుచు నే యుండురు. పరిశుభ్రమగు బట్టి లన్నియు డాగులుపడును. శరీరమంతయు అసవ్యముగ నుండును. భోజనకాలమందొక చేతితో భుజించుటయు ఒక చేతితో చీడుటయు వీరివలలు. చాచుము పీల్చుటచే మెదడుకును శక్తిములకును జబ్బుగల్గును. చుట్టకాల్చు వారు చుట్టకాల్చునెడ శరీరమునందలి దుర్నిరంతయు వుమ్మిగా పోవుచుగాన శరీరము చాల సౌఖ్యముగ నుండుననియు కాన చుట్టకాల్చుట మంచిదేననియు చెప్పుదురు. ఆప్రమియేమనను భుజించు ప్రతిపదార్థమును జీర్ణింపజేయు ద్రవమని వీ రెరుంగరు. తెలిసియు మానజాల కేంధముగ చెప్పునా? ఆద్రవ మివిధముగ వెడలిపోవుటచేతనే అజీర్ణముగల్గి క్రమక్రమముగ దేహము వ్యాధిపీడితమై సౌఖ్యమునకు భంగము కల్గించుచున్నది. ఒక తులముపు గాకునందు 28 వడ్డగింజల యెత్తు విషమున్నదనియు 10 నిమిషములలో నొక కుక్కను 30 నిమిషములలో నొక మనజుని చంపగలకత్తి దానికున్న

దనిని ఒక గొప్ప వైద్యశాస్త్రజ్ఞుడు చెప్పియున్నాడు. పచ్చిగాకుకడుపుకు కట్టునెడల స్పృహతప్పి పడెపోవునని యొక శాస్త్రజ్ఞుడు చెప్పియున్నాడు. కొంత నభ్యాసమునయినచో రెండరు మైకముచే నేలగులుటలేదు? దీనిని బట్టిరే దీనియందు కొన్ని దుర్గుణములు కలవని మనకు స్పష్టమవుచున్నది. అనేకరుండి వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు దీని గుణభ్యాముల జీరించి నిరసించియున్నారు. మన దేశముయొక్క భావిదాస్యత్య మెవ్వారిపై యాధారపడియున్నదో అట్టి విద్యాగ్రాహి. ఈ పిశాచములకు చాచులుకానివా రరును. బ్రహ్మచరులకు ఋణ్యముగ విస్తరించుచుని చెప్పుచుని తాంబూము వేసినవేగాని వీరు, సిగరెట్, నో బీడీ, నో నాట వెట్టవేటగు. వీరు పీల్చే పొగను కొంత నోటితోను కొంత నా నీ ం గ్ర ము ల తో ను వ ద లు దు రు కొంత గు ద య ము న జీర్ణ ము చేసి కొం దు రు అయ్యది పిత విచారకరము. ఈపొగ ఊపిరితిత్తుల యందు ప్రవేశించిజీర్ణింపజేయవలయు మొనర్చుచున్నది దాని వల్లక్షయకఫ, గోగము లున్నతీయగు చున్నది. కడుగు మొండిపోను. రక్తము పల్చనగును. దృష్టి మందగించును నోటినుండిచుర్గంధము వెడలును. వెదవులకు తెల్లనిబొల్లి పుట్టును. పీలవంటి వారు పీనుగులగుదురు. వీనిని సేవించు ప్రతివారునట్టి వెట్టెల దగ్గరనుంచు కొందురు. కాల్చుటలో అజాగ్రత్తలగల్గునప్పుడు పరిమితములు. రాక్షసిరూపియగు మనయూనిట్టిదే వీరి సర్వశక్తులను నాశన మొనర్చుచుండ వీరు స్వనాశనులగుదురు మరలె శోచనీయము. జ్ఞాన మంతులయ, పరిశ్రేణిమ, లనియు, పేరొందిన ఋషి పుంగవుల సంతానమై, పుణ్యధూమియని పేరొందిన దగ తిఖండ వాసుమై, తుచ్చమై, నీలిబాహ్యమై, అనాశ్రిత కరమైన యాభిషాపా గాకుకు దాస్యము చేయుటకన్న వేరేల జ్ఞాకరమగు విష మేముండును? ఈపొగాకు పండించుటకు ఎంత శ్రమపడుచున్నామో ఆశ్రమ మరియొక వ్యాపార మందు వినియోచిన నెంతబాగుండును? మనమీ గానము చేతమనకత్తి సౌర్యముల నెంతవరకు శోల్పోవు ది? మో నిప్పువెట్టెగార కెంతధనము నితరదేశముల కె చేయుచున్నా యిండుక యోచించిన యేమానపు దమును ప్రశ్నిస్తాన్ని రగుల్కొనకుండును? ఎవరైన భయ విషాదముముగనుండురు?

సోదరులూ! మీరీ పిశాచములవలన గల్గు నష్టము లూకింత పరికించియీదాస్యమునుండి విముక్తిగాంచి ఆర్య పుత్రు లనిపించునడు. మాగ్రామమున రి సంవత్సరముల క్రింద నొకసభ గాంచి చాలమంది విసర్జించిరి. నేనెరిగినంత వర కింకొన్ని యుగ్రామములలో గూడ యానిధముగ నే సభలుగావించి చాచుండి విసర్జించిరి. తానాచరించు పని తప్పని తెలిసికొనెదరువార. సహితము, దానినిజీర్ణింపకుండుట యుక్తమేక విచక్షణజ్ఞానముగు మానవధర్మము నకు విరుద్ధము. బహుశ సంవేషముగు సీదుర్వ్యవసరముల మనమ బోధలచే మాన్వింప గాదుట, దుస్తరముగాన విద్యాభ్యుదయన సీదురవస్థనుండి తొల్యుటకు పరిపాలకు లొకశాసన మొనర్చుట సమంజసము. ఈధర్మ పంజాబుకాశనసభలో నొక సభ్యు లీవిధముగ నే నీకశాసనము ప్రవేశపెట్టిరి. ఈవిషయ మై పాలకు లచ్చట్టిజల యభిప్రాయమును తీసికొనుచున్నారట.

మన గానసభకు తిట్టిబిల్లు నొకటుపపాదించి పుణ్యముకట్టు కొందురు గాక. ధూమయులగు దొరతనము వారైనను దీని నంగీకరించక పోరు.

యం. ఓబుల్పు అండు బ్రదర్లు.

పుష్ప పరీక్షకు, విత్తనముల వర్తకులు మొక్కలు, కూరగొనుల సప్లయదారులు. జెంగుళూరు సిటీ

ఆదిపచ్చికొన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0	
నేపాళ దేశపుకస్తూరి, మంచి తులము 1-కి ...	20-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	20-0
గోరోజునము, మంచిది	20-0
పచ్చకరువరం	0-8-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ	0-0-10
బాలాభూతము సీసా 1-కి	0-12
చుండుకు మూసె సీసా	0-6-0
అమ్మతాండవండిపో; 2 యి అండ్ మద్రా	

ఆంధ్రజానా సంగమము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్య
చిన్న నైజా చక్కనికూర్పు. వెల రు. 08.0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

క్రిశ్చియన్ గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

వాతావరణ సితి

1916 సం. నవంబరు 1-వ తేది

ప్రదేశములు.	నవంబరు 1 వ తేది, ఉదయము 8 గంటలకు	కడచిన 24 గంటలలో, వీడను ఉష్ణోగ్రత		వాతము.	
		అధికము	తక్కు	గరిష్ఠము	నిమిత్తము
గోపాలపురము	29.702	83.3	76.3	0.	38.28 39.49
నాగేరు	29.706	82.3	74.6	0.	36.37 31.25
కాకినాడ	29.726	80.8	72.8	0.	39.93 32.12
పిందరు	29.714	85.3	74.0	0.	55.48 33.60
పంటూరు	...	84.5	73.0	0.	43.06 28.93
బిల్లూరు	29.710	89.2	76.8	...	28.12 21.71
బ్రహ్మ	29.734	91.9	77.4	...	28.35 29.60
దేవూరు	29.722	90.4	74.2	...	30.61 29.56
నాగపట్టణము	29.753	92.4	74.0	...	24.09 24.79
కొలంబూ	29.834	85.1	77.0	...	75.53 57.41
తిరువనంతపురము	29.821	83.5	74.2	...	53.71 52.25
కొచ్చికోట	29.795	84.5	73.7	...	14.10 102.88
కల్లికోట	29.767	81.4	72.7	...	10.63 110.27
మంగళూరు	29.739	80.4	72.7	...	118.72 123.50
బొంబాయి	29.694	84.8	76.4	...	85.33 71.32
హైదరాబాదు	29.705	75.4	69.6	...	54.26 29.28
అనంతపురము	...	81.6	69.7	...	29.79 18.80
బళ్లారి	29.676	76.1	70.1	...	25.69 17.65
కర్నూలు
కడప	29.691	88.5	75.1	...	39.57 26.97
బెంగళూరు	29.733	75.2	62.1	...	42.87 31.46
కొడైకనాలు	22.686	55.3	50.1	...	46.94 44.17
ఉదకమండలము	22.890	66.5	48.1	...	43.93 46.63
కోయంబత్తూరు	29.733	83.5	70.1	...	21.86 16.47
వెల్లూరు	29.743	88.1	72.0	...	18.45 34.50
సేలము	29.770	88.0	69.1	...	41.60 34.56
తిరువనాపల్లి	29.751	93.4	71.1	...	25.16 23.76
పుదుకోట	29.768	92.0	71.1	...	31.37 25.25
మధుర	29.737	92.0	71.1	...	25.09 26.75
తిరునల్వేలి	13.05 14.01

బంగళా భాతమున కు త్రవన తుపాను ఏర్పడి ఉత్తరముఖముగా బోవుచున్నట్లున్నది. గొంతములందు ప్రచండ వాయువులు వీచుచున్నవి. కలకత్తా నగరమున సాగరు దీవి యందు వాయువేగము గంటకు 22 మైళ్లు. ఇతర స్థానములందు వాయువేగ మల్లము. మధ్యపాక్ష ఉత్తర సర్పారులందు తప్పు తక్కినవోట్ల తక్కువగానున్న కణ్ణాటకమునందు పక్షి యుష్ణ మెక్కువగా నున్నది. రాని దక్షిణపుకొనయందు తప్పు ఇతర స్థానములందు రాత్రియందు కొంచె మెక్కువ గనే యున్నది. వాయుమండలం దార్ద్రత కణ్ణాటకము నందు తప్పు తక్కినవోట్ల ఎక్కుగా నున్నది. కణ్ణాటకము నందు తప్పు ఇతర స్థలములందు ఆము మేఘసంతము. అభాతపు ఈశాన్యమున విశేషమగు వర్షంబునది.

ఎల్. జోన్సు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

ఫోర్టు నెంటు జార్జి గెజెట్టు

(0)

అక్టోబరు 31 మంగళవారము.

హైకోర్టు న్యాయాధికారము క్రింద మదరాసులో జడ్జిగానున్న దివాన్ బహద్దరు న్యాయమూర్తి త్యాగరాజయ్య రు సదాశివయ్యగారికి నవంబరు 28 వ తేదీనుండి 2 క మా సము ప్రవిలేజిసెల వీయబడినది.

మోటమార్ని చిన్న సన్యాసి తెట్టిగారు భీమునిపట్టణ పురపాలకసంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కందుకూరు మల్లిభాస్కరముగారు పెద్దాపుర పురపాలక సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

రావుబహద్దరు సర్వేపల్లి వేంకట నరసింహారావుగారు కర్నూలు పురపాలకాధ్యక్షులుగ నిర్ణయింపబడిరి.

ఓరుగంటి సోమసుందరరావు పంతులుగారు విజయ నగరము పురపాలకసంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

దయానిధి మిస్ట్రోగారు ఆస్కారేంజికి సబ్ అసిస్టెంటు స్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింప బడిరి. జీతము సెలకు రూ. 75 లు.

సేలముజిల్లా అసిస్టెంటు స్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరుగ ఖాయ పరుపబడి, మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజిలో ప్రొఫెసరుగ పనిచేయుచున్న టి. కె. వెంకటరావు అయ్యగారు రూ. 200 ల జీతమునై నైదావేట, ఉపాధ్యాయుల కాలేజిలో ఉపన్యాసకులుగ నియమింపబడిరి.

చీపురుపల్లి సబ్ రేంజి సూపరవైజరుగను, చీపురుపల్లి రేంజి సబ్ అసిస్టెంటుగను పనిచేయుచున్న ఎ. తమ్మన్న పంతులుగారికి 19 రోజులు సెల వీయబడినది.

వెల్లూరు అటవీశాఖ రేంజరు డి. సి. వైడిగారు న్యాయ తరగతినుండి ఆయిదవ తరగతికి తగ్గింపబడిరి.

వెల్లూరు జిల్లా ఆరవతరగతి సూపర న్యాయరరీ రేంజరు ఫెర్నాండెగారు సెప్టెంబరు 15 వ తేదీనుండి ఆరవతరగతి రేంజరుపదవిలో కాశ్వత్తుముగా నియమింపబడిరి.

ఆంధ్ర జాతీయ కలాశాల

దీపావళి వసూళ్లు.

ఈ సంవత్సరము దీపావళిపండుగరోజున ఆంధ్ర జాతీయ కలాశాలకుగాను ఈ దిగువ నుదహరించిన గ్రామముల నుండి వసూలుచేసి పంపించినారు. సదరు మొత్తములను వందనములలో నందుకొంటిమి.

అత్తమూరు-మోదల్ల వెంకటప్పయ్యగారు.	1-0-0
అద్దేపల్లి కొండయ్యగారు. తాడేపల్లి గూడెం.	20-0-0
" " వెంటపాడు.	13-2-0
బ్రహ్మభట్ల పట్టాభిరామశర్మగారు. గుడివాడ.	29-0-0
రావుల లోకనాథంగారు. పేరాల.	15-0-0
డి. నరసింహారావుగారు. తాడేపల్లిగూడెం	12-0-0
మంచిరాజు పాపారావుగారు. భీమడోలు	8-2-0
ఎల్. వాసు దేవరావుగారు. వెనుకొండ	2-8-0
పి. రామచంద్రరావుగారు. మేకి.	1-0-0
చెరుకువాడ నరసింహారావుగారు. కవులేవరం	17-3-4
దాట్ల సూర్యనారాయణరాజుగారు. అల్లవరం	6-8-0
పి. స్వామిబాబుగారు నరసన్న పేట	14-13-0
భూ. తిరుపతిరాజుగారు, కుముదవల్లి.	8-0-0
జరుగుమల్లి సత్యనారాయణగారు, పితాపురం.	137-0-0
తుమ్మల కోటయ్యగారు, ముదునూరు.	1-0-0
ఉప్పలూరు ముత్తెరాజుగారు, కయకలూరు	5-9-0

ఇంకను అనేక గ్రామములనుండి రావలసియున్నది. అవి వచ్చిన వెంటనే తమప్రతికూ ప్రకటన నిమిత్తం పంపించుకొనబడును.

కోన సీతారామరావు.

రెయిలుబండి కమ్ముల తప్పట:— మదరాసు రెంటులు ప్లేవనునుండి అక్కణమునకుబోవు సామానుబండి సోమవారమునాటి రాత్రి 10 గంటలకు తిరునేలంగాడు ప్లేవను వద్ద కమ్ముల తప్పిపోయెను. అందుచే బెంగళూరు ప్రయాణికుల బండి మదరాసునకు రాత్రి 11-30 గంటలకు రావలసి యుండగా మరునాడు (మంగళవారము) ఉదయము 4-3 గంటలకు వచ్చెను.

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 28 గురువారము.

మ. వి. కాన్వోకేషను. సా. 4 1/2 గం

ఒక ప్రదర్శనము:— చెన్నపురి విక్టోరియా కర్చు విద్యాలయ మందు నవంబరు 17 వ తేదీని జలతారు వస్తువుల ప్రదర్శనము జరుగెను. మదరాసు గవర్నరుగారు ప్రదర్శనమును ప్రారంభించెదరు.

లోటవిందు:— హైకోర్టువకీలు ఎల్. ఎస్. వీర రాఘవ అయ్యగారి కుమార్తె చిన్నమ్మలు మదరాసు విద్యా శిక్షణ లండన్లో క్రిందటి శనివారము సాయంకాల మొక లోట విందు జేసెను.

సుకృత లక్ష్మీవిలాస సభ:— ఈసభవారువిక్టోరియా పబ్లికుహాలునందు ఈ సెల 4-వ తేదీని ద్రవిడభాష లో సి. రా. బ. భవనానందము పిల్లెగారిచే రచింపబడిన హరి శృంగనాటకమును ప్రదర్శింతురు.

మదరాసు మహాజనసభ:— సోమవారము సాయంకాలమున జరిగిన మదరాసు మహాజన సభాకార్యనిర్వాహక సంఘమువారి క్రింది తీర్మానమును రాజ ప్రతినిధిగారికి ని, వాణిజ్యరా హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికిని బంప నిశ్చయించిరి. “నూతన సామ్రాజ్యశాసన సభ్యులు, యుద్ధానంతర సంస్కరణములగూర్చి రాజ ప్రతినిధిగారి కిచ్చిన విజ్ఞాపనము, సామ్రాజ్యమున హిందూదేశము స్వపరిపాలన నొందుటకు జరుగవలయు సంస్కరణముల కావశ్యక మగుటచే దానిని మదరాసు మహాజనసభవారు మహాపూర్తిగ బలపరచుచున్నారు”

ఉద్యోగ సమాచారములు.

ఆరవగ్రేడు డెప్యూటీ కలెక్టరు ఎం. రామానుజాచారి గారికి వెల్లూరు జనరలు డ్యూటీని విడచిన పిమ్మట రెండు మాసములు 15 దినములు ప్రవిలేజి సెల వీయబడినది.

వి. పరబ్రహ్మ శాస్త్రీగారు సెలవు నుండి వచ్చిన పిమ్మట బళ్లారి ప్రెజిడెంట్ డెప్యూటీ కలెక్టరుగా నిర్ణయింప బడిరి. (ఈ నిర్ణయము అక్టోబరు 7 వ తేదీని రామానుజాచారిగారి నాథానమునకు నియోగించిన నియామకమును రద్దుపరచుచున్నది.)

సర్వే డెప్యూటీ డైరెక్టరు డబ్లియు. ఎ. హేస్టెడ్ గారు మరల నున్యోగమున చేర ననుచుతింప బడిరి.

ఈక్రింది యున్యోగస్థుల కాయా సెర్వీసెంటు ప్రమామను లాజ్జాపింప బడినవి:—

ఇ. ఎన్. ఆర్. థాన్న్సుగారు పించివీ తీసికొనిన సెప్టెంబరు 21 వ తేదీనుండి ఈ యుల్లెవు లొసగుబడినవి.

(1) ఎ. న. జి. రాబర్ట్సు వి. సి. ఎస్. గారు రెండవ తరగతి జిల్లా సెవనుజడ్జి.

(2) కోయంబత్తూరు, కె. శ్రీనివాసరావుగారు మూడవ తరగతి జిల్లా సెవనుజడ్జి.

(3) ఆర్. ఎ. జెంకిన్సుగారు న్యాయ తరగతి జిల్లా సెవనుజడ్జి.

(4) ఫాన్సింగుహాముగారు మొదటి తరగతి సబ్ కలెక్టరు జాయంటు మేజిస్ట్రేటు.

(5) జె. ఛార్లెసు హిల్ ఫోలర్సుగారు రెండవ తరగతి సబ్ కలెక్టరు జాయంటు మేజిస్ట్రేటు.

(6) సి. డి. ఆర్. ట్రాప్టసుగారు రెండవ తరగతి సబ్ కలెక్టరు జాయంటు మేజిస్ట్రేటు.

ఇండియను సివిలు సర్వీసు క్రింద నీహాయ్లు జరిగినవి. ఇ. పాకెన్ హాము వాల్సుగారు టెంపరరీగా కోయంబత్తూరు కలెక్టరుగా జిల్లామేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

ఇ. వి. ఎల్విసుగారు సెలవుకాలము గలించిర. మద్రాసు కోయంబత్తూరునకు వచ్చి వాటుగారి వద్దనుండి తమప్రత్యేక పదవిని స్వీకరించెదరు.

(3) ఆర్. ఎ. గ్రహముగారు కమ్మింగుగారికి లియవని నప్పకెప్పిక పిమ్మట లోకాలు మూర్ఖినిపలు శాఖాకార్యదర్శిగ పని చేయ నాజ్జాపింప బడిరి. ఈ నియోగము అక్టోబరు 31 వ తేదీ గెజెట్టులో ప్రచురించిన ఎన్. ఇ. మాట్టోరి హెంట్సు గారి నియామకమును రద్దుపరచుచున్నది.

విషయానుక్రమణిక.

బాబులు	2
ప్రకృతిశాస్త్ర విషయములు	3
స్వాతంత్ర్యములు	4
స్వాతంత్ర్య పార్టీలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
స్వాపతి. సుబ్బారావుపంతులు, యుద్ధస్థితి	6
బిల్లు	7
విరోధమునకు సంగ్రామము	
విదేశీ తంతివార్తలు	8-9
దేశీయ తంతివార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తంతివార్తలు	11-12
తెలుగు స్వతంత్రభావయా	13

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 1-వ తేది

బుధవారము.

స్వాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు

ఆంధ్ర దేశమునందు దేశోపకార జీవన బీజం బులను నాటిన మహాజనులకు రావుబహద్దరు వీరేశలింగము పంతులుగారును స్వాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారును మూలపురుషు లను విషయ మాంధ్ర లోకమునకు విదితము. వీరేశలింగము పంతులుగారు సంఘ వికాసమునకును సారస్వత వికాసమునకును జేసిన మహోపకార మాహానుభావునకు శాశ్వతమైన ప్రతిష్ఠను గడించినది. స్వాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు రాజ్యాంగ శ్రేతమునందు పాటుపడిన యాంధ్ర మహాజనులందు మొదటివారుగను సగ్రగణ్యులుగను నున్నారు. ముప్పదేండ్లకు పూర్వము రాజమహేంద్రవరమునందు తలయెత్తిన సకలోద్ధమము లందును సుబ్బారావు పంతులుగారు పాలును గైకొని యుండిరి. చిరకాలము సుబ్బారావు పంతులుగారు వీరేశలింగంపంతులు గారి తోడునీడై దేశభ్యుదయమునకై పాటుపడు చుండిరి. వారిరువురు గలిసి చింతామణి పత్రికను చిరకాలము ప్రచురించిరి. వీరేశలింగము పంతులుగారి సంఘసంస్కారోద్యమమునకును సుబ్బారావు పంతులుగారు కొంత వరకు దోడ్పడిరి. రాజమహేంద్రవరపు మ్యూనిసిపాలిటికి చిరకాలము అధ్యక్షుడుగ నుండి ఆ పట్టణమునకు విశేషమైన సేవనుజేసి ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాత్రులను గడించిరి. భగత ఖండమునందు నలువదేండ్లకు పూర్వము దేశోపకార జీవనము సం దభించి పల్లవించినపు డాయభించిన నాంధ్ర దేశమునందు వ్యాపింప జేయుటకై పాటుపడిన వారియందు సుబ్బారావు పంతులుగారు రగ్రగణ్యులు. భారత జాతీయసభ ప్రారంభమైన కాలము నుండి నేటివరకును సుబ్బారావు పంతులుగారు సభాదర్శములను సాధించుటకై పాటుపడుచున్నారు. అనేక జాతీయమహాసభలకు ప్రతినిధులుగ వెళ్లియుండిరి. ప్రస్తుతము జాతీయ మహాసభ కొక కార్యదర్శిగ నున్నాటి. అనేక మండలసభలకును రాష్ట్రీయ సభకును సగ్రాసనాధి పత్యమును సహించిరి. రెండవ యాంధ్ర మహాసభ

కాధి పత్యమును వహించిరి. చెన్నపురి శాసన సభయందు సామాజ్య శాసన సభయందును సభ్యులుగ నుండి దేశమున కుపకారమును జేసిరి. సామాజ్య శాసనసభయందు పంతులుగారు చేసిన పరిశ్రమవలననే పౌరసేవోద్యోగ పంచాయతి సభ (Public Service Commission) నియమింపబడినదనువిషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. సుప్రసిద్ధమైన హిందూ పత్రికను స్థాపించి పత్రికను నారంభ దశయందు నిర్వహించినవారిలో సుబ్బారావు పంతులు గారికొకరిని ప్రతీతి గలదు. నలువదేండ్లనుండియును సుబ్బారావు పంతులుగారు వారికాలమును వివేకమును ద్రవ్యమును దేశసేవకై వినియోగించి ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాత్రులైరి. గతించిన సామాజ్య శాసన సభ్యుల ఎన్నికలయందు పంతులుగారు వారి యధ్యక్షిత్వమును వదులుకొని గౌ. బహ్యు సరసింహేశ్వర శర్మగారికి విజయమునకు సాయపడిరి. సుబ్బారావు పంతులుగారు యాంధ్ర దేశమునకును భారతవర్షమునకును యథాశక్తిని సేవనుజేసి యాంధ్రుల కృతజ్ఞతకు బాత్రులైరి. సుబ్బారావు పంతులుగారు యాంధ్రదేశమున సోత్కర్ష సామర్థ్యమును గలిగియుండిన మహా గౌరవ భాజనంబైన జాతీయ సభాధిపత్యమును వహించియుండును. ఆంధ్రదేశమునందు దేశోపకార జీవనమునందు సుబ్బారావు పంతులుగారు భీష్మాచార్యులనదగి యున్నారని యొక యాంధ్ర పుత్రుడు వ్రాసిన లేఖ యీ పత్రికయందు కొంత కాలము క్రితము ప్రచురింపబడినది. కాని ఆ లేఖ దేశభిమానుల దృష్టిని నాకర్షించినటులు తోచదు. లేఖను వ్రాసిన యాంధ్ర ప్రముఖుడును నా విషయము నంతటితో మరచినటులు తోచుచున్నది. పంతులవారికి వాస్తవమైన రాజమహేంద్రవరమును ఆంధ్రదేశమును హిందూదేశమును వారి దేశ సేవవలననుపకృతినిబొందినది. ఆయుపకృతికి కృతజ్ఞతను ధెలుపుటకై యాంధ్రప్రముఖుడు సూచించినటులు ఆంధ్రు లొకజ్ఞాపక చిహ్నమును నెలకొలుపుటకై పనిబూనుట ధర్మము, వివేకము. దేశభిమానులును నాయకులును నీ ఫలప్రాప్తికై పాటుపడి తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాము. లేఖను వ్రాసిన "ఆంధ్రపుత్రుడు" ఈ కార్యనిర్వహణమునకు మాగ్ధర్మకు డగుట శ్రేయస్కరము. కార్యానుకూలమునకు సాధనము.

యుద్ధ స్థితి

లోకస్థితియందు దన్ని వ్యవహారము లందును లాభ నష్టములు సమ్యక్థితులై యుండును. లాభము కొంత నష్టముతోగలిసి యుండును. లోకస్థితియందు లాభనష్టముల న్యూనాధిక్యతలు సంభవము గాని వాని లేమిడి సంభవము గాదు. రుమేనియా రణరంగమునందు జేరిన వెంటనే మిత్రమండలికి విజయ మాసన్నమైనదని యాపత్తువువా రుప్పొంగిరి. ఒక జర్మనుమృత్తి రుమేనియ మిత్రమండలితో జేరుటవలనను జర్మను పక్షమునకు లాభము గలుగునని ప్రకటించెను. రుమేనియ రణరంగమునందు జేరుటవలనను మిత్రమండలి కెంతటి యుపకృతి గలిగినదో శత్రుకోటి కెంతటి యుపకృతి గలిగినదో యుద్ధతంత్రజ్ఞులు నిర్ణయింప నోపుదురు. రుమేనియను రణరంగమునందు

జేరినపుడు హతశేషమైన ఆస్తియను సైన్యములను సులభముగ నోడించి ట్రాన్సిల్వానియాను వశపరచుకొన నెంచిరి. వారిబలముతోని ముఖ్యభాగమును కార్పేథియను కొండల కావల భాగమునకు బోనిచ్చిరి. డోబ్రుజ్జయందు రక్షణము లేకుండెను. జర్మను సేనా నాయకుడు మెకెన్సను డోబ్రుజ్జయందు బ్రవేశించి, మొదటను టుర్క్ సెలిష్టియాలను వశపరచుకొని రుమేనియనుల కపారమైన నష్టమును గలిగించెను. ఇంతలో పడమటి రంగమునుండి వారి సైన్యములు మరలినచ్చి రుమేనియను సైన్యములకు రుష్యులు సాయపడి జర్మి ప్రాడ కాక్స్టెంజ రైలుమార్గమునకు దక్షిణమున 2 మైళ్ల దూరమున జర్మనుల నాపిరి. తిరిగి జర్మనుల తలపడిరి. జర్మి ప్రాడ కాక్స్టెంజ రైలు మార్గము జర్మనుల వశమైనది. ఈ రైలుమార్గము జర్మనులకు వశమగుటవలన జర్మి ప్రాడ దగ్గర గల డామ్యూబు నదిమీది పెద్ద వంతెనను రుమేనియనులు నాశనము జేసి జర్మి ప్రాడ మార్గమును రుమేనియయందు శత్రువులు ప్రవేశించుట సుసాధ్యము చేసిరిని తెలియుచున్నది. జర్మనులు డోబ్రుజ్జయందు ముందునకు బోవుచున్నారు ఈ ప్రస్థానమువలన డామ్యూబు నదికి తూర్పు భేగమునందు జర్మనుల కేవిధమైన శత్రుభయమున గలుగకుండ దిట్టముచేయుట కవకాశ మేర్పడగలదు. రుమేనియనులు రుష్యులు డామ్యూబునది దాటి బల్గేరియయందు ప్రవేశించి సలోనిక స్వయముతో గలిసికొనుట దుర్లభమని తోచుచున్నది.

డోబ్రుజ్జప్రాంతమునుండి రుమేనియాయందు ప్రవేశించు జర్మనులకు సాధ్యమో కాటో ముందు తేలవలసి యున్నది. డామ్యూబు నదిని దాన గాని తూర్పు దిశయందును దక్షిణ దిశయందును శత్రు సైన్యములకు రుమేనియాను బ్రవేశించుటకు వీలులేదు. డామ్యూబును దాటుట కనేక ప్రదేశములందు చిన్నివంతెన గలవు. డామ్యూబునదికి కుడివైపునందు రుమేనియ దేశమునందు నదితీరము బాడువలతో నియున్నది. డామ్యూబునదికి ఎడమవైపునందు డీసిన గట్టిస్థలములు గలవు. ఆస్థలముల కెదుటన్న ప్రదేశములు సామాన్యముగ రక్షణసాధనములను గలిగియున్నవి ఇట్టి యనాయకరమైన శియందు మెకెన్సను డామ్యూబు దాటుటకు ప్రయత్నించునాయను సమస్య గలుగుచున్నది. ఇనుల డోబ్రుజ్జ ప్రస్థానమునకు మూలమైన పెదటియోచన ఫలించినది. జర్మి ప్రాడ కాక్స్టెంజ రైలుమార్గము రుమేనియనులకు రుష్యులు నిరుపయోగము చేయబడినది. ఆరైలునకు త్రోగమునందు జర్మను సైన్యములు రక్షకప్రాసములార్పరచుకొని కేమించిన సైన్యమును దక్షిణరంగునకు బంపుట కవకాశ మేర్పడినది. మెకెన్స డామ్యూబునదిని దాటదలచిన మాయోపాయను బన్ని దాటుటయును సాధ్యమని యుద్ధతంత్రుడు హివేరి బెల్లగుగారు వ్రాసి యుండిరి. ఒకదేశమునుండి దాటువటులు నటించుచు వేకప్రదేశమునుండి దాటుటకు వీలుగలదట. టుర్క్ సాధ్యమగుటకు ఫిరంగుల బల మవసరం. రుమేనియా రంగమునందు ఫిరంగులము శత్రుపక్షమునకు విశేషముగలదని వర్తమన ప్రస్థానమువలన విశదమైనది. రుమేనియా పడమటిభాగమునందు రుష్యులు రుమేనియను సైన్యములు శత్రు సైన్యములను భీకరముగ నెదుర్చుచున్నవి. ప్రిషియలు కనుమను జర్మనులు పరచుకొనినటులును జూములునందు రుమేనియను గెలుచుచున్నటులును

యధవార్తలు తెలుపుచున్నవి. శత్రుసేనాధ్యక్షుడు హిందెవర్ష మొదలును రుమేనియాను చితుగ గొట్టి పిమ్మటను ఇటలీని చితుగగొట్టి ఇటలీతో ప్రత్యేకముగ సంధిని నొడగూర్చుటకై పన్నాగమును పన్నినటులు యధవార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఏది యెటులు జరుగనున్నను పడమటిదిశనుండి ఫాల్సెనుహాయను తూర్పునుండి మెకెన్సరుమేనియనులను పరాభవించుటకై ప్రయత్నించుచున్నారనియును వారిప్రయత్నములు కొంతవరకు సఫలము లైనవనియును తెలియుచున్నది. తూర్పురంగమునందు జర్మనుల విజయమునకు మూలము వారి యపారమైన ఫిరంగులబలమని విదితమైనది. రుష్యనుల కిది యనుభవమువలన దెలిసియున్నది. రుమేనియనులు రణరంగమునందు జేరినపు టదులకు ప్రతీకారమును మిత్రముండలి చేయకుండుటం జేసియును డోబ్రుజయందు తగిన ఏర్పాట్లు చేయకుండుటవలనను నీరురవస్థ గలిగినదని యధవార్తలవలన దెలియుచున్నది. రుమేనియనులకు సాహాయ్యమును జేయుటకై రుష్యనులు వారియధ ప్రధానక్రమమునందు మార్పులను జేయు యవసరమైనది.

తూర్పురంగస్థితి కొంతసంతృప్తి నుమున గారణమైనను పడమటి రంగస్థితి మిత్రమునికి సాఫల్యముగ ననుకూలముగ నున్నది. వర్షప్రాంతమునందు హుమాంటుదుర్గమును నాలుగు గంటలలో పరాసులు స్వాధీనము చేసికొనుటగిరి. ఈ దుర్గమును స్వాధీనము చేసికొనుటకు జర్మనుల కనేకమాసములు పట్టినది. ఇచటను 500 ఘడిలు పరాసులకు చిక్కిరి. బ్రిటీషు సైన్యముల పురోగమనమును క్రమముగ సాగుచున్నది. రంగమునందు మిత్రముండలి పురోగమనము నాపుటకై జర్మనులు చేసెడి ప్రయత్నములు నిష్ఫలము లగుచున్నవి. ఈ విజయమునకు గారణము మిత్రముండలికి గల యపారమైన ఫిరంగుల బలమని విదితమగుచున్నది. సలోనికరంగపుప్రధానులు మిత్రముండలి కనుకూలముగ నున్నను గను రాజు యొక్క సందిగ్ధస్థితి వారి పురోగమనమునకు ప్రతిబంధకము. గ్రీసురాజు మిత్రముండలి కభయ హస్త మిచ్చుచున్నను విశ్వాసపాత్రుగా గాడని గతించిన యుద్ధమువలన విదితమగుచున్నది. అయినను నీ రంగము మిత్రముండలి కనుకూలముగ నున్నది. ఇటలీరంగము మిత్రముండలి కనుకూలముగ నున్నది.

రుష్యా రంగమునందు విషమైన మార్పులు లేవు. ఆముఖమునందు కొంత ప్రదేశములు రుష్యనులకు ప్రతికూలముగ నున్నవి. డోర్నవట్ర ప్రాంతమునందు శత్రుసైన్యము రుష్యనులు పరాభవించిరని తెలియుచున్నది. ముద్రరంగమునందు జలాంతగ్రామినుల యుపగ్రము హెచ్చినది. గత వాసరంబునం దనేకమున పోగయోడలు ముంచబడినవి. ఉత్తరసముమునందు కొన్ని బ్రిటీషు నౌకలకును శత్రువుల నౌకలకును పోరు జరిగినదనియును నుభయ పక్షములకును నష్టము గలిగిన దనియును తెలియుచున్నది. సముద్రరంగమునందు జర్మనులు ముందు క్షిణించ ప్రయత్నించెదరని యధవార్తల వలన తెలియుచున్నది. బ్రిటీషు నౌకాధికారులు తగినమతీకారమును జేయ నుద్యక్తు లగుచున్నారు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము.
చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము సెనేటుసభయందు బోసు, రెపరాంజపయి పండితులు సన్యాసము లిచ్చు నటులు నిర్ణయింపబడినది. ఆ నిర్ణయముకార్యాచరణమున కింతవరకును తెచ్చి యుండలేదు. కానిద్యూకాభాధికారి గౌ. స్టానుగారు 27 వ తేదీనిగూడిన నుండు మోల్లను పండితుడు రూ 65,000 లను పారితోషము నై కొని హైందవ

ప్రాచీన శిల్పములను గురించి యుపన్యాసముల నిచ్చునటులు తీర్మానము నుపపాదించిరి. మోల్లనుగారికి హైందవ ప్రాచీన శిల్పములను గురించి ఎంతటి పరిజ్ఞానము గలదో ఎవరికిని తెలియదు. మేధా డిప్టు రిట్రాప్రతిక యందాయన ప్రాసిన వ్యాసమును జదివినవారలకు మోల్లనుగారికి ఆశ్చర్యప్రాచీన శిల్పముల పట్ల దురభిప్రాయముగలదు గాని సరభిప్రాయము లేదని విదితమగుచున్నది. చాముండి జేవాలయమును గురించియును మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమును గురించియును మోల్లను గారు నడిపిన వికటోత్సవ వలన నాతని స్వభావము విదితమైనది. నిర్జీతులైన వారిలకు నుపన్యాసముల నిష్పించుకుంటున్నందున క్రొత్తవానిని నిర్ణయించుటయును నియమములకు విరుద్ధముగ నుండునని యంగీకరించవలసి యున్నది. గౌ. స్టానుగారు వారి యుపక్రమణమును పట్టెంతగిరిగారి నొకచన కనుసరించి యుపసంహరించుట యుక్తముగ నున్నది. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు జి. నరేశముగారు వాదించినటులు భారతీయులను తృటికరించెడి వారు భారతీయుల ప్రాచీన శిల్పములను సానుకంపభావముతో కనుగొనుట యవసంభవము.

ఉపాధ్యాయుల చర్య
మురదాబాదు నుండలంబునందు ఒక గ్రామమునందు పాఠశాల గలదు. ఉపాధ్యాయు డాపాఠశాలయం నొక బాలుని చావగొట్టెను. బాలునకు ప్రాణాపాయము గలుగునని యెంచి తలిదండ్రులు వానిని హాస్పిటలునందు వైద్యసహాయమునకై యుంచిరి. తలిదండ్రులు కొట్టికండునకై ఉపాధ్యాయునివై నొక కేసును తెచ్చిరి. ఉపాధ్యాయుడు తనకు శిక్షపడునని భయపడి డాక్టరుచేతను పిల్లవానికి నల్లయందు నిప్పించెను. పిల్లవాడు దెబ్బలవలననో నల్లయందువలననో మృతికొందెను. మురదాబాదు సెషన్సుజడ్జి మహమ్మదాలిగారు ఉపాధ్యాయునకు 6 మాసములు కఠినశిక్షయును రూ 200 లు జరిమానాను విధించెను. డాక్టరును విడుదల చేసెను. ఉపాధ్యాయులు పిల్లవాండ్రను కొట్టి దురాచార మింతవరకును నంతరించుకుంటుం తాపకము. ఒక పాపకార్యమువలన పాపకార్యము లనేకము లేవచ్చుచున్నది. ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు నయమున విద్యను నేర్పుటవలనను గలిగిడిలాభములను గ్రహించుటవలన నిష్టి యవగములు గలగనేరవు.

వృత్తిపంతు
రాగల సంవత్సరమునందు దూదిపంతును గురించిన మదింపుతెక్కలు ప్రకటింపబడినవి. గత సంవత్సరమునందు 1,62,53,000 యెకరముల ప్రదేశమునందు ప్రత్తివైరు నేయబడినది. వర్తమానసంవత్సరమునందు 1,81,69,000 యెకరముల ప్రదేశమునందు ప్రత్తివైరు నేయబడినది. గత సంవత్సరమున కంటెను 8 వ వంతు ప్రదేశ మధికముగ ప్రత్తిపంతుకై వినియోగింప బడినది. మొత్తమున 100 కి 12 వంతున నధికముగ ప్రత్తివైరు వెరిగెను చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు 100 కి 4 వంతున మాత్రము వెరిగినది. పంట బొంబయి రాష్ట్రమునందును నితర ప్రదేశములందును నతివృష్టివలన కొంత చెడినను మొత్తమున బాగుగ నున్నదని తెలియుచున్నది. దూదిధర దిన దినమును హెచ్చుచున్నది.

వేరుశనగపంట
వేరుశనగ వైరువేయబడిన ప్రదేశవిస్తీర్ణమును నీయేడు వెరిగినది. గత సంవత్సరమునందు 11,42,060 యెకరములందును వర్తమాన సంవత్సరమునందు 21,09,000 ప్రదేశములందును వేరుశనగ వైరు చేయబడినది. వర్తమాన సంవత్సరమునందు రమారమి మూడవంతు ప్రదేశమునందు వైరు హెచ్చుగ నేయబడినది. అందు చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు 9,85,000 యెకరముల ప్రదేశమునం దధికముగ వైరు నేయబడినది. వైరు అన్నిప్రదేశములందును బాగుగ నున్నదని తెలియుచున్నది. మాల్వేలకును వేరుశనగధర వెరిగినది కాని ఎగురులి చేయుటకు తగిన పొగయోడలు లేనందున కొనువారు లేనందున భవత్సినది.

యధవ్యయము
యధవార్తలమునందు మును పరాసువారు యధవ్యయకై రూ 3660,00,000 లను వ్యయముచేసినటులు పరాసువారి కోశాధ్యక్షుడు తెలియజేసెను పరాసువారు ప్రతిదినమును 450 లక్షల రూప్యములను వ్యయము చేయుచున్నారు. ఆవ్యయభార మనుదినమును వృద్ధినికొందుచున్నది. ఈ వ్యయభారమును భరించుట పరాసులకు వారి స్వాధీకారమువలనను నిరతిశయ చేత భక్తివలనను సాధ్యమైనది.

సుజనరంజని పాఠశాల
నెల్లూరుజిల్లా పొట్టిపూడి "సుజనరంజని సమాజము" వారు కొరుటూరునందు నిటీవల నొక రాత్రి పాఠశాలను నెలకొల్పిరి. బాలరసంఖ్య యందుమించు ఇరునది. నీడలకు విద్య యుచితము. గ్రామస్థులు పాఠశాల విషయమై తగిన శ్రద్ధ వహించి సమాజమువారికి దోషపడ బ్రాధికులు.

స్వాయస్థాన వార్తలు

(౧)
బాగ్జీచాను పోలీసు కోర్టు.

భాక్ బహద్దరు బజ్జిల్లా సాహేబుగారు.

భాగ్యసేపను గడవిడి.

సి. బోమ్మగారు భాగ్యమా రావుగారిచే క్రాసునిచాంబ బడి యొక నిటుల జెప్పిరి. విశేషభాగము నిన్న ప్రకటింపబడినది తక్కినది నేడు ప్రచురించుచున్నాము.

భారతీయులు గాని ఆంగ్లో ఇండియనులు గాని హ్రాన శిశ్యముల జేయుదుండ నతిమ నూడలేదు. భారతీయులు పురుషత్విటు లభరికి భావకములేదు. ఆతవవోటు విడువ నరికింకను గడవిడి జరుగుచుండెను. కృష్ణారావుగారు రెడ్ ఫెర్రు గారివద్దకువచ్చి రెన నెవనివై దెబ్బ తగులటచున్నాకై భాగ్యము చేసెను. భారతీయులు గాని ఆంగ్లో ఇండియనులు గాని ఎట్టి మాటల నుపయోగించుట నతడు వినలేదు. గడవిడి తాను నేటు దాటక పూర్వము ప్రారంభ పయ్యెనో, వాటిని వెనుక ప్రారంభ పయ్యెనో యతడు చెప్పలేదు. జిల్లా ట్రాక్టరు గూపరింజెం డెంటుగారి కీ సంగతిని చెప్పవద్దని రెడ్ ఫెర్నుగారు కృష్ణారావుగారితో జెప్పట నతడు వినలేదు.

పిమ్మట కోర్టువారు పారీకం నెరిగో ననిచేయుచున్న హాచ్. రెడ్ ఫెర్రు గారిని విచారణజేసిరి. సాక్షి బులై 27 వ తేదీని ఉన్నోగధుల మొదటిబండిలో చెట్టుట్టుచుండి హార్వెషు నుకకు ప్రయాణముచే సెను. రెయులుబండిలోపలను, బయట స్థాటుభావము విడిచి, విశేషముగ హుక్కు, ఎగ్జూర్టు ప్రేషును లరద్ద చప్పుటులు గొట్టుబడిన. సోర్ట్ ప్రేషు ను టు ద్వ్యా సాక్షి బయటకు నోవునపుడు భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియనులను దబ్బర లాగుచుండెరి. కట్టులుపయోగింపబడిన; గాని ఎవరిచే నుపయోగింపబడిరియు నతడు చెప్పజాలదు. ఉభయపక్షముల వారిలో నెవ్వరి నతడు పోల్చలేదు. ఇండియను సిపాయిలు వచ్చిపిమ్మట కలహ ముముగి సెను. సిపాయిలు కాకీముల ధరించి సుసాకుల బట్టుకొని యుండెరి. భారతీయులు పశ్చిమమునకు పరుగెత్తిరి. ఆంగ్లో ఇండియను లచ్చటనే నిలచిరి. సాక్షి యచట నిలచియుండగా కృష్ణారావుగారు చవటికి. బోయి ఈ సంగతి నెరకితో సిర్యాదు చేయవలయునో తెలియగోంరి. సాక్షి రెయుక్వ్ ఆధికారులతో కీర్త్యుగ చేయ నియోగించెను. అతడు మొదటి నకగతిలో ప్రయాణముచేసెను. టు దాటక నే సోమ్మగారిని కలసికొనెను. ఇంటిపూర్వము కొంతయు కాలమునకు సాక్షి పట్టెలోనే యుండెను. రిచార్జ్మన్ నకు దొంగగను. బాయమ్మగారి వతి దాదినమున జూడలేదు. ఎంతయరి ఆంగ్లో ఇండియనులను, ఎంతయరి భారతీయులును కలహప్రదేశమున నుండినో యతడు చెప్పజాలదు.

భాగ్యమా రావుగారిచే క్రాసునిచాంబ చేయబడి సాక్షి ఇటుల జెప్పెను.

అతడు వైకిరదుర్వకపుటికై కలహ యాంభ పయ్యెను. గట్టులను చప్పుటులను అతడు వినెను. ముఖ్యముగా హుక్కు వైషమవద్ద తెలుపులను కట్టలతో గొట్టుట నతడు వినెను. ఇంటిబయట నరికు ఎగ్జూర్టు ప్రేషునువద్ద జూడెను. అతడు రెనతోడను మరకొండలు ప్రయాణితులతోడను ఏమెమియో చెప్పగా సాక్షి చూచెను. ఇంటిబయట గారు రావు కర్త విస్తీర్ణము లే నిదియు నదిని కతెలియదు. చప్పుటు లకొట్టుటయు, తెలుపుల కొట్టుటయు మొదలుగాగల గట్టు నెవరుచేసినయు ప్రత్యేకించి యతడు చెప్పలేదు. ఎగ్జూర్టు ప్రేషునును నెరని శేషమును సాధారణసంగతి గన్పట్టలేదు. దబ్బరలాటలో గొండులు కట్టలను, కొందరు రాళ్ళను ఉపయోగించిరి. ఇంకొకొకరు కుల్లాసాహేబుగారు తాను చెప్ప గలిగిన సంగతిని జెప్పగోరి. ఆంగ్లో ఇండియనులు భాగ్యసేపముల కట్టలతో గొట్టెనది తానతనితో జెప్పినటుల సాక్షి భావకము లేదు. ఆంగ్లో ఇండియను లవోట్ట నిలచిరి; భారతీయులు హరిసోయిరి. ఆంగ్లో ఇండియనుల చేరులలో నేయున్నవో ను వకు చెప్పలేదు. బోమ్మగారు భావానుకూలమైన వెనుక వచ్చికో ముందువచ్చికో తెలియదు. ఇంతటితో శేష భువా గము సుధ్యాహ్నము 1 గంటకు నాలుగూ నేయబడిన.

బరోవా మహా సంగ్రామము

సోమరంగము—బ్రిటిషువారు ఫిరంగులను విస్తారముగ కాల్చుట

గ్రీకు జాతీయోద్యమము—సేనలో విభేదములు

0000000000000000

గ్లాస్టోనుండి బయలుదేరిన నౌకను ముంచుట

ట్రాన్సిల్వేనియా రంగము — శత్రువులను తరుముట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

మెరీనా నౌకను ముంచుట.

లండను, అక్టోబరు 31:—మెరీనా నౌకను ముంచుటను గూర్చిన వార్తలు పరస్పర భేదమును కలిగియున్నవి. 31 గురు బ్రతికి రనియు 17 గురు కనపడలేదనియు ఇరువురు వచ్చిన వార్తలను తెలిపినది. వీరిలో ఆమెరికావా రెవరైనకలరేమో తెలియదు.

గ్లాస్టో స్టీమరు ముంచబడుట.

న్యూయార్కు, అక్టోబరు 31:—బ్రిటిషు ఆమెరికను ప్రయాణికులను గలిగియున్న “మెరీనా” అను గ్లాస్టో స్టీమరును జర్మనులు ముందు ఉపద్రవనూచనమును జేయకయే ఫిరంగులు కాల్చి ముంచిరిని తెలియచున్నది. ప్రయాణికులు ను నావికులును సురక్షితులై యున్నారు.

ఇంకొక తంతివార్త

న్యూయార్కు, అక్టోబరు 30:—“మెరీనా” అను స్టీమరు నందు 50 మంది ఆమెరికను లుండిరి. యునైటెడ్ స్టేట్సువారి సంస్కర్షణనుగూర్చి జర్మనులు చేసిన ప్రమాణములను వారలీ క్రమించిరేమో కనుగొనుటకు క్వీన్ స్టోనులోని ఆమెరికను రాయబారికి ఆధికారులు వ్రాసిరి.

మతియొక తంతివార్త

లండను, అక్టోబరు 31:—“మెరీనా” అను స్టీమరు కప్తానును, 50 మంది ప్రయాణికులను నముద్రములో ముద్రపరి పోయిరి. ప్రాణములుదక్కి బ్రతికినవారు 40 మంది గట్టుకు చేర్చబడిరి.

మెసపొటేమియా వైనికుల సౌకర్యములు

లండను, అక్టోబరు 30:—రెవిన్యూ ప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగానున్న మెసపొటేమియా వైనిక సౌకర్యనిధివారు సాహాయ్యము నిమిత్తము ఒక విజ్ఞాపనమును ప్రకటించిరి. శని వారమునాకు జరిగిన సభయందు మెసపొటేమియా నుండి తిరిగినవచ్చినవారికి గౌరవ మెసపొటేమియావారు ప్రయాణపు ఏర్పాట్లు చేయబడినవనియు వైనికులకు సౌకర్యము లివ్వడు సరిగా నందుచున్నవనియు చెప్పిరి.

కట్ ట్రై చిలరు పంపబడిన సౌకర్యములు వారికి సరి గానుటకు లేదనియు, లేక చాల ఆలస్యముగా నందుచున్న వనియు “ట్రైబ్యున్” పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

నౌకలను ముంచుట

లండను, అక్టోబరు 31:—మెరిలను స్పాన్సర్ అను బ్రిటి షు స్టీమరును విస్తారముగా నాక్వేస్టియేషను జర్మనియను అను ప్రస్తుతీయించు ముహూర్తము. కనపడిన నౌకలోనివారు కాపా డబడిరి.

డాన్సింగు కమిషను.

లండను, అక్టోబరు 31:—సేన: ఆఫ్ఫీసు మంత్రి గారు డాన్సింగు విచ్చిరి.

శత్రువులకు ప్రభు చేరుదములు.

లండను, అక్టోబరు 31:—శత్రువులకు ప్రభుచేరుదము లను పోషించుటకు వారికి డాన్సింగు కమిషను ప్రజల నుండి ప్రత్యేకమెత్తబడి పోషించుటగాను నడిపిరి.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్లరంగము

లండను, అక్టోబరు 31:—నిన్నటిరాత్రి ఇరుపక్షముల కును స్వల్పముగ ఫిరంగియుద్ధము జరుగుటలేదు. విశేషములే మియు లేనని ఈ యధ్యాత్మము జనరల్ సర్ డగ్లస్ హేగ్ గారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషువారు శత్రువుల వర్షించుట

లండను, అక్టోబరు 31:—నిన్నటిరాత్రి జనరల్ సర్ డగ్లస్ హేగ్ గూర్చి ప్రకటించిరి:—మేము బోమాంటు హా మెల్ ఫానులపై శత్రువులను వర్షించితిమి. హెజాటర్స్ ఆక్సిప్రదేశములందును అగ్నిగోళములు ప్రయోగింపబడినవి. అంకరునదికి దక్షిణమున విశేషము లేమియులేవు. కాలమాన మింకను అనుకూలముగా తిరుగలేదు. ఒక శత్రువిమానము తగులబడుచు క్రిందబడుట కనబడినది.

పరాసు రంగము

పారిసు, అక్టోబరు 31:—జోమాంటువాలలో ఫిరం గులు కాల్చబడుటలేదు. మరేమియును జరుగలేదు.

కాలమానము ప్రతికూల మగుట

పారిసు, అక్టోబరు 31:—నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రక టింపబడినది:—సోమునదికి దక్షిణమున లామేసి నెట్టి ప్రాంత ములందు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. వర్షువద్ద పనాతిదశయు ద్ధము జరుగలేదు. హాడిమాంటు, జోమంటు, ఫ్యూమిన్ పీనామ్ అదవులందు శత్రుస్థియుద్ధము జరిగినది. అంతటను కాలమానము యుద్ధమున కభ్యంతర మిచ్చుచున్నది.

రుస్సా

రమ్యావారికి యురము

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 31:—100 కి సాలుకు 5 కి వడ్డీవరకు 10 ఏండ్ల వాయిదాకు 30 కోట్ల పౌలులను బదులు పుచ్చుకొనుటకు రమ్యా చక్రవర్తిగారు తుత్తర విచ్చిరి.

రమ్యావారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 31:—ఆల్బానదికి ఎడమప్రక్క తీవ్ర యుద్ధములు జరుగుచున్నవి. లట్టుప్రాంతమున స్వప్లుయికి దక్షిణమున మేము శత్రువుల కందకములను పట్టుకొంటిమి. అచటను బ్రెజినికి దక్షిణమునను శత్రువులు తలపడగ తరిమి చాలమందిని వశపరుచుకొంటిమి.

బాల్కను

గ్రీసు సేనలు.

లండను, అక్టోబరు 31:—గ్రీసు జాతీయపక్ష రాజ పక్ష సేనలు మొదటిసారి గయాడాయొద్ద తలపడినవి. సలోని కాలో జాతీయ సేనతో గలిగియుటకు వెర్రానుండి సలోని కాకు పోవుచున్న పనాతిదశయును ఎక్టరనిలోని రక్షకసేన తలపడెను. చివరకు జాతీయ సేన రాజసేనను త్రోసివేసి ముం చునకుపోయెను. చాలమంది నష్టమైరి.

అస్ట్రీయనులు తమ పరాజయము నొప్పుకొనుట
లండను, అక్టోబరు 31:—జూడ్జ్ కనుయొద్ద రొమే నియను లాస్ట్రీయనులను వెనుకకు నెట్టిరి ఒక వియన్నా ప్రక టనము ఒప్పుకొనుచున్నది.

రుమేనియా రంగము.

లండను, అక్టోబరు 31:—జోబ్రుజా యొద్ద రమ్యా రుమేనియా సేనలు తలపడినవి. ఒడెస్సానుండి తంతివా గ్లవచ్చి నది. స్థితిలోమారులేదు. జాయలులోయలో రుమేనియావారు శత్రువులను తరమిమరల 300 మందిని 4 మరణిరంగులను పట్టు కొనిరిని రమ్యావారు తెలిపిరి.

బల్గేరియనుల ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 30:—బల్గేరియను సేనలు సిలిస్త్రియా ప్రాంతమున డాన్యుబునదియందున్న ఒకదీవి నాక్రమించు కొనవని బల్గేరియనులు ప్రకటించిరి. ఇది ఒకవేళ నిజమైనప్పు టికి ఉత్తరమునందు ఫాల్కె-హేను విశేషముగ పురో గమనము నలుప గలిగినవలయును మెకెస్సును డాన్యుబు నదికి దాట బ్రయత్నింపజాలదు.

సలోనికా రంగము

లండను, అక్టోబరు 31:—కాలమానము ప్రతికూల మగుట సమరమున కభ్యంతరకరమయ్యెను. ప్రెస్సాసరన్నునకు పడమట సెర్వియావారు ముందునకు వెళ్లిరి. పరాసువారు సింగేరీయొద్ద మొనాస్టరీని పట్టుకొనిరి. డెమిరుహిస్సారు యొద్ద సుఖ్యస్థానములపై బ్రిటిషువిమానములు బాంబులను వదలెను. జోయిరను సరస్సునకు ఈశాన్యమున బల్గేరియా సేనను ఇటలీవాు తరిమిరి.

లండను, అక్టోబరు 31:—బ్రిటిషువారి ప్రకటనము. కల్లోరాయొద్ద వేగు సేనల స్వల్పయుద్ధము మాత్రమే జరిగినది. డామ్రాక తూర్పుననున్న సింసిర్లియొద్ద రైలువంతెనపై నాకా విమానము బాంబులను వేసి నష్టమును కలిగించెను.

ఆంగ్లవిమానములు

లండను, అక్టోబరు 30:—సలోనికానుండి బ్రిటిషు వారిట్లు లేసిరి:—మొకుకోవోకు ఈశాన్యముననున్న క్రెటె డి టెంటీస్ ప్రాంతమున మేము శత్రుస్థానములను ముట్టడించి బల్గేరియనులను తురుష్కులను అపహితునుగునష్టముగలిగిం చితిమి. జోయిరక సరస్సునకు త్తరమున శత్రువిమానములను నేలగూల్చితి. మనవిమానములు డెమిర హిస్సారుకు పశ్చి మమున శత్రువుల రాకపోకల స్థలములపై జయప్రదముగా బాంబులు వేసెను.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికారంగము.

లిస్బను అక్టోబరు 31:—ఈ నెల 26 వ తేదీన మే ము నవలాను పెద్ద ఫిరంగిని చాల మందుగుండును పట్టు కొంటిమి. మాల 1 పాశ్చాత్యుడు నొక దేశీయుడు మాత్రమే మడిసిరి. శత్రువుల చాలమంది హతులైరి. వారు నిలువజా లక కోట తగబెట్టి చెల్లాచెదుగ పారిపోయిరిని పోర్చుగీ సు సేనాని తెలిసెను.

అబిస్సీనియా యందు తిరుగుబాటు.

పూర్వచక్రవర్తి తండ్రి ఖైదీయగుట.

లండను, అక్టోబరు 30:—అబిస్సీనియా యందలి బ్రి టిషుమంత్రి ఈది తంతివార్త బంపెను.—ఎడిస్ ఎబీ బాకు 25 మైళ్లదూరమున ఘోరయుద్ధము జరిగినది. ప్రభుత్వ మువారి పక్ష మేయించెను. ఇదివరకు చక్రవర్తి తండ్రిని ఖైదుచేసిరి. ఇదివర చక్రవర్తిగానున్న లడ్జెసు అనునతడు సా మాలి అబిస్సీనియాపరపద్యలయొద్ద దేశీయుల యందున్నట్లు అను కొనుచున్నా

చీనా

చీనా నైసు వెసి డెంటు

వెకింగు, అక్టోబరు 31:—కియాంగ్సు గవర్నరుజన రలు ఫెంకోచరిగ్ని పాగ్లమెంటువారు చీనావారి పట్లకు నైసుప్రసే డెంటుగాయోజించిరి.

నార్వే

న్వే రాయబారి.

కోపసు హేగ అక్టోబరు 31:—బెల్జినులోని నార్వే గాయబారి క్రిస్టియనాకు మరలినచ్చెను.

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు

(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

దక్షిణహిందూస్థానము

కాకినాడ వార్తలు.

అక్టోబరు 29:—కాలమానము ప్రపంచముగానున్నది. నిన్నటిరాలి వైలుకోట్ల ప్రక్కను, సముద్రము చెంతను నివసించుచున్న వారు సముద్రమోహ వృద్ధియగుటయు, వాయువు ప్రవహముగ నుండుటయుచూచి కుపానుకచ్చునని భయపెరుగై తమగృహములను వదలిపోయిరి.

బొంబాయి

మెయిలు స్టీమరు.

“కెయిసరీ హిందు” అను మెయిలు స్టీమరు బొంబాయికి నవంబరునెల 7 న తేదీని వచ్చునుకొనుచున్నాడు.

అక్టోబరు 18 వ తేదీ టిటాలతోను 120 పండ్ల ప్రయాణికులతోను వచ్చుచున్న “కాశ్మీర్” అను మెయిలు స్టీమరు ఈ యుదయము 10-30 గంటలకు బొంబాయి చేరినది.

వెల్లింగ్టన్ ప్రభుత్వము

బొంబాయి, నవంబరు 1:—వెల్లింగ్టన్ ప్రభుదంపతులు ఉత్తర హిందూస్థానమునందు పర్యటనము సలిపిన వెనుక ఈనెల 11న తేదీని బొంబాయికి తిరిగివచ్చెదరని యనుకొనుచున్నారు.

కరాచీ వర్తక సంఘము

కరాచీ, అక్టోబరు 31:—హిందూజేశ ప్రభుత్వము వారి వాణిజ్య పారిశ్రామికకాశా సభ్యులగు సర్ జార్జి బారన్సు గారు కరాచీ వర్తకసంఘమువారి సభయందు పర్యవేక్షించుచు ప్రారంభమున ఆంగ్లజేశమునకు గోధుమల యెగుమతి సందర్శమున ప్రభుత్వమువారు ఒక ప్రత్యేకసంఘమును నిర్ణయించిన విషయమును నూచించి ఈ సంఘమువారు ఎగుమతి సలుపు హామీలతో చక్కని ఏర్పాట్లను తీసికొందురని చెప్పిరి. అనంతరము వర్తకవిషయమున ఆర్థిక వ్యవస్థలను యుద్ధానంతర వర్తకవిషయమును వివరించి యుద్ధానంతర వర్తకమున నింకను అనుభవజ్ఞులతో చర్చింపవలసియున్నదని వారు నడిపిరి. తరువాత వారు నాకానిర్మాణశాలలందు పని వారల నేతలు ఘోషపాఠియారు పంపబడుటచే పని తగ్గి పోయినదనియు, ఈ తరుగుబాటును భర్తీచేయుటకు క్రొత్త పనివారిలను గూర్చులయునని యుత్తరువు లీయబడినవనియు, తోళ్ల ఎగుమతి విషయమున ప్రస్తుత యుద్ధసందర్భమున నిర్బంధములు కొన్ని యేర్పాటుపడెననియు చెప్పి మార్కెట్ వారేవునందున్న శత్రునాకలొని సామగ్రుల విషయమును గూర్చి తెలిపిరి.

జిన్నాగారి కేసు

పూనా, అక్టోబరు 31:—జిన్నాగారి కేసులో ఈదినము రియూట్స్ అహమ్మదుగారి న్యాయవాది ఇబ్రహీం హుసేన్ జ్యూరీగారిని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. జిన్నాగారును కొంతవడి వాదన సల్పిరి.

బంగాళము

క్రొత్తకం వెనీలు.

కలకత్తా, అక్టోబరు 31:—సెప్టెంబరు మాసములో బ్రిటిషు ఇండియానుందు ౪8 లక్షల మూలధనముతో 14 క్రొత్తకం వెనీ తీర్చబడినది. ఏప్రిలునుండి సెప్టెంబరువరకు 65 క్రొత్తకం వెనీలు మొలకెత్తెను.

బంగాళదేశపు మునిసిపాలిటీలు.

కలకత్తా, అక్టోబరు 31:—బంగాళదేశమున కొన్ని మునిసిపాలిటీలు తమ అసభికార అధ్యక్షుల నియమించుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు తమసమ్మతి నొసంగిరి. ప్రభుత్వము వారిధ్యక్షులను నిర్ణయింపవలసిన 14 మునిసిపాలిటీలలో 8 మాత్రమే అధికారాధ్యక్షులను గలిగియున్నవి.

జపానుచక్రవర్తిగారి జన్మదినము

కలకత్తా, అక్టోబరు 31:—జపానుచక్రవర్తిగారి జన్మదిన సందర్భమున కలకత్తాయందలి జపానీయ ముఖ్యురాయ బారి ఒకవియ నొసంగెను. గొ॥ బాసుగారును ఇతర దేశముల రాయబారులను, మజిలీదారులను విందుకు వచ్చిరి.

పంజాబు

పంజాబు ముఖ్యన్యాయస్థానపు ఎడ్వోకేటు

లాహోరు, అక్టోబరు 31:—పంజాబు ముఖ్య న్యాయస్థానములో బాడ్మెన్ గను ఎడ్వోకేటుగను రోడెజ్ అయి బెంజాగారివై నోక కేసు-గారివే అనునతనియొద్ద 1913 వ సంవత్సరమున నికడు అతని అప్పుల వీర్యదనని 400 రూపాయలను దీసికొని ఇంగ్లండుకు పోయెను. ఇంలియెకాక ఆ కేసు సందర్భమున 100 రూపాయల ఫీజునుగూడ తీసికొనెను. ఇంకొక కేసులో తాను కోర్టుకు రాకుండనే ఒకరియొద్ద ఫీజు తీసికొనెను. ఇంకొక కేసు సందర్భమున ఫీజుతీసికొని ముఖ్య న్యాయమాన్త్రిగారి యెదుట ఏమేమియోచెప్పి కేసు విచారణ కోర్పాట్లు చేయకయే ఇంగ్లండుకు వెదలిపోయెను. తనవై డిక్రీనొందిన ఒకనికి లండను లాం కా మై రు బ్యాంకుకు 175 పౌనులకు చెక్కు నీయగా ఆచెక్కును బ్యాంకువారంగీకరింపలేదు. 1914 వ సంవత్సరమున అతడు తాను మహారాజునని లాహోరునందలి మహారాజు కృష్ణగారి బంధువులకు తంజివాల్లలనుబడి సొమ్ము తెప్పించుకొనెను. కాని ఆసొమ్ము మఱి ఇచ్చివేసెదనని కోర్టువారియెదుట చెప్పెను. సాక్షులనేతలు పరీక్షింపబడిరి. కేసు ముగిసినది. ఉత్తరువులు ముందు ఈయబడును.

సాయుక్త రాష్ట్రము

బాబూ బిషి చంద్రహాల్ గారి రెండవ యువ న్యాయము.

లక్నో, అక్టోబరు 31:—“హిందూజేశము సామాజ్యము” అనుశీర్షిక క్రింద బిషిచంద్రహాల్ గారి రొసగిన రెండవ యువన్యాయమున వారిట్లు చెప్పిరి:—హిందూజేశము బాగోగులు బ్రిటిషువారి యందున్నవి. గాన ఎంతవత్సముగలిగినను హిందూజేశము బ్రిటిషువారి పక్షముననే పోరవలసి యున్నది. అమెరికాయందును జపానునందును రాజకీయస్వాతంత్ర్యము గలదు. హిందూజేశమున నది లేదు. స్వాతంత్ర్యమే సన్మతము. సన్మతమే స్వాతంత్ర్యము. భగవంతుని నిర్మలలీలా వికాసముల సమ్మేళనమే స్వాతంత్ర్యము. స్వాతంత్ర్యము మూలముననే నిరంతర మంగళాకర మోక్షపదవి లభించును. అంతర్దేశీయకలహములు మాననిది మనకు స్వాతంత్ర్యముండదు. లోకమునన్నవి విషయములు నామస్మికములు. ఇవియన్నియు భగవత్సామిప్రభువునకు జేర్చును. మటుంబపు సౌఖ్యమేమటుంబాధిపతి సౌఖ్యము. నానాతి (హిందవజాతి) యేనాసంఘమునకంటె గొప్పది.

వారణాశి విశ్వవిద్యాలయము.

కలకత్తా, అక్టోబరు 31:—నవంబరు 6,7 తేదీలలో వారణాశి విశ్వవిద్యాలయ సందర్శమున ముఖ్యములగు సభలు జరుగును. విశ్వవిద్యాలయ కార్యక్రమము రాబోవు జూలై మాసమునుండి ప్రారంభ మగును. నూతన విశ్వవిద్యాలయ భవనము ముగియునంతకు కార్యక్రమ మంతయు వారణాశియందలి సెంట్రల్ హిందూ కళాశాలయందు జరుగుచుండును. పురనిర్మాణ విధాన వికారదులగు శిక్షకులపండితుడు విశ్వవిద్యాలయ భవన నిర్మాణమునకు సంబంధించిన పటములను చిత్రించి విశ్వవిద్యాలయాధికారులకు బంపిరి. వీనిని గూర్చిన తీర్మానము 6,7 తేదీలందు జరుగు సభలయందు నిర్ణీతమగునని యనుకొనుచున్నారు.

అతివృష్టి.—మా ప్రాంతమందు ఈ నెల 23,24 తేదీలయందు ఆపరిమితముగా వర్షము వర్షించినది. అదిచూచి జను తెల్లరును ఈ దీపావళి పోవువర్షంతము విడువదనియు పంటచేల్చి సాదవునని భీతిల్లుచుండగా, రెండురోజులతో చల్లారి నది. తిరిగి అంతకు ద్విగుణముగా 29 తేదీ ఉదయాది మొదలు తక్షణధారగా వర్షించుచు వీడలయొక్కయు గడ్డియొడ్లయొక్కయు గోడలు నేలగుల్చుచున్నది. ఇంతవరకు వదలలేదు. ఇంక ఏమిచేయదలచినదో తెలియకున్నది. పూర్వము వలె ఈ పర్యాయము ఇండ్లకప్పులు గాలివల్ల తొలగింప బడకుండుట భగవంతునియొక్క అవ్యాజ కటాక్ష మని యెల్లరు తలంచుచున్నారు. అని వశాసనుండి శరవూరి భాస్కర నరసింహ రాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

హైకోర్టు.

న్యాయ సహజ అయ్యులు నేపీరు గారలు. హత్య కేసు:—ముద్దాయిలు విడువబడుట.—కోయంబుత్తూరుజిల్లా సెషన్సుజడ్జిగారు చిన్న గొండునుని మరియొక ముద్దాయిని ఒకహత్య కేసులో నేరస్థులుగా నెంచి 10 సంవత్సరముల కఠినశిక్షను ద్వైపాంతరవాసశిక్షనువిధింపగా ముద్దాయి హైకోర్టులో అపీలుచేసిరి. ఒకరోజున సెంటెన్స్ గొండును అనునతడు ముద్దాయిల పశువుల బట్టుకొనదలంపగా ముద్దాయిలకు కోపమువచ్చి వానికలవై గొడ్డలతో గొట్టిననియు, అతడు నెంటునే చనిపోయెననియు ముద్దాయిలవై నేరము స్థాపింపబడినది. ఇదంతయు కల్పితమనియు, గిట్టనివారు వానిని చంపివేసిననియు, చనిపోయినవాని కడుపులో నెరుగుపప్పు మొదలగునవి ఆరు గ లేదనియు ప్రతి కూలవాదనలు వచ్చెను. న్యాయ సహజ అయ్యులుగారు ముద్దాయిల నిరపరాధులుగా భావించిరి. నేపీరుగారు కొంచెము వ్యతిరేకాభిప్రాయము గలిగియున్నను అయ్యులుగారితో నేటిభవించి ముద్దాల విడచివెట్టెను.

న్యాయ అబ్దుల్ హిమ్ము బర్ఖు గారలు. కాశీ నీడేవాలయము రిగాయ:—కాశీ నీరాజుగారు కాశీ నీడేవాలయపు బ్రహ్మీగానుండగా, వారు దేవాలయపు సొమ్మును రూ 45,000 లను అప్పగించి తీసికొని 20 సంవత్సరములలో తీర్చివేయునటుల నొక అప్పగిత్రము నిచ్చెను. అటుల జేయుటలో నంత తప్పు లేదు గాని రాజుగారు మాత్ర మింకను బ్రహ్మీగానుండ కూడదనిరి. వానివై రాజుగారు హైకోర్టులో నపీలు చేయగా న్యాయ మూర్తులు క్రింది కోర్టు తీర్పును ఖాయపరచిరి.

ఆనిబెసెంటమ్మగారు:—ఆనిబెసెంటమ్మగారు మధ్యరాష్ట్రములకు త్వలో వెల్లెదనని తెలిసి హిందూజేశ రక్షణ మాత్రములక్రింద ఆమె మధ్యరాష్ట్రములు చీహారులలోనికి రాగూడదనియు, ఆ రాష్ట్రములలో నెక్కడను నివసింపగూడదనియు మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు ఒక నోటీసు బంపిరి. ఆనోటీసు ఈ మధ్యాహ్నము జారీచేయబడినది.

అన్న వరము వార్తలు.

(ఒక విలేఖకుని వద్దనుండి) శ్రీలక్ష్మీ నృసింహ రాత్రిపాఠశాల. అన్న వరము అక్టోబరు 29:—వైభాండాగారపక్షమున నొక రాత్రి పాఠశాలను ఈనెల 27 తేదీ రాత్రి తెగచిరి. ఏతల్ పాఠశాలకు సుప్రసిద్ధ హాభిమానులను దేశమాత పత్రికాధిపతులను, ఆంధ్రప్రదేశ్ విభుదాంకితులు సగు మ॥ రా॥ శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహకవిగారి నామంబడిరి. నాటికేయి సుమారు 30 మంది బాలురతో పాఠశాల దెరచిరి. ఇందు ఉచితముగ, పలకలు, పాఠములు నొసంగి విద్య గలవెదరు. చిదబాలురకు ఈరీతి విద్యావాసము చేయగలవని చిన భాండాగార సభ్యులెంతయు వందనీయులు.

దీపావళి శిక్ష

శ్రీ సత్యదేవ మనోహరిని సమాజ పుస్తకభాండాగార పక్షమున సంఘసభ్యులచే క్షుణ్ణమున చందాలు వసూలు చేయబడినది. ఆపక్షమును బంపినందుందు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు బహుపుటకు కార్యనిర్వాహక సంఘముచే తీర్మానింపబడినది. మద్రాసు మునునకు సుమారు ఏడేనిమిది రూపాయలు వసూలు అయినదని వినుటకు సంతస మొందుచున్నాము.

ప్రకటన

మహా సంగ్రామమునలన కాగితముల ధర మూడు రెట్లు పెరిగిన విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. యుద్ధ మిత త్వరలో ముగియునని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. ఇట్టి విషయ దశయందు పత్రికా నిర్వహణము దుర్భర మగుచున్నది. విలేఖకులు వ్యాసలేఖకులు సాధ్యమైనంతవరకు సంతకముగ నవసరమైన విషయములను మాత్రమే వ్రాయుచు మా యుద్ధమమునకు దోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నారము. దీర్ఘమైన వ్యాసములు, లేఖలు ప్రకటింపబడజాలవందులకు చింతిలుచున్నాము. పత్రికాధిపతి.

గ్రంథ రచన-సులభశైలి

ఆశ్చర్యమున మన బహుళ త్రయోదశి నాటి యాంధ్ర పత్రికలో శ్రీయుత-కె శ్రీనివాస రావు గారు వై శీర్షిక క్రింద వ్రాసిన వాక్యములఁ జూచితిని. మొదట నెవరో వ్రాసినట్లు జన సామాన్య మనఁగా నాంధ్రమున విశేష పరిణయము లేని శ్రీమతి బాలికలు వారు రైతులు లోనగు వారి యభివృద్ధికి దగిన గ్రంథము లాంధ్రమున లేవనట వాస్తవము. విజ్ఞాన చంద్రికా మండలి గ్రంథములు నాంధ్ర ప్రచారశీ వారి నవలలు నాంధ్రమునఁ జాల చుట్టవనఁ బ్రవేశమున్న వారికిగాని శ్రీ చాల వాలికా జపల యుపయోగార్థములుగా లేవు. అంతయు గాని యని యెవ్వరికిఁబనికెరావనియు, నట్టి గ్రంథములే వెలువడరాదనియు, వ్రాయుట కెక్కువ సాహసంపరు. గ్రంథము లన్నియుఁ గేవల సంస్కృత పద భూయిష్టములై పండితజన మాత్ర సంహిత నాయకములుగ నే యుండు నెడల సామాన్యజను లెప్పటికిని ముందుకు రాజాలరు.

ఆంగ్లమున ఎఫ్; ఏ- బి, ఏ; లయం దుత్తీర్ణులై గొప్ప గొప్ప పదవుల నంది మిక్కిటముగా ద్రవ్యము నార్జితమున తలపుచు నవారి కెక్కుడగుదుటయు, నాంధ్రము గాజకయభాష కానికారణమున నిది చునయాంధ్రుల చేతి నే తృప్తికరింపఁ బడుచుండును, నాంగ్లము నే నొక కొకగా నో మాటలాడ నేర్చినంత మాత్రమున మన యాంధ్ర విద్యార్థిలు తెలుగున మాటయేమిట నేడే నీ నునుండి దిగిన పదంగీ మోరల విడ్డంగలై సంధ్యానందన మంత్రములలో సహితముసూక్తి సదములే చేర్చియుచ్చరించు చుండుటయు, నాంధ్రమున నేవతకుఁ బట్టిన దుర్లభ వలనన వచ్చును.

ఇందలి కొన్ని భాషముల సంస్కరించి మనవారిని బాలు నకుఁ దెచ్చికొనవలసిన భారము మన నెత్తివైచున్నది. అందు లకుఁ దగిన సదుపాయములు గూడ నున్నవి. ప్రయత్నము మాత్రము తానవ్యమై యున్నది.

ఇంద్రాంతులో యుద్ధ భూమియందుఁగూడ జనులు విరోధాగ్ధులై చదువు కొనటకు గ్రంథము లున్నవని నుడివినంతనే వారందఱును మహామందితులే కాఁబోలునని మాక్రిఁ వాసరావుగారు భ్రమింపలేదుగా! ఏలనన నాంగ్లేయభాష లోఁ గఠినశైలియందు కంటె మృదుశైలిలో వ్రాయఁబడియుండు గ్రంథములే యెక్కువ. వానిలో రసము లేకపోలేదు. వానిని జూచియెవ్వరును నవ్వుచుండుటలేదు.

గ్రంథము లన్నియు జరిగిగువులుంచి బింకముగా వ్రాయవలయు ననియు, నందుచేతనే జనసామాన్యము వాగు సమీక్షనియు, నప్పుడే వారి కాంధ్రభాష వై నెక్కువ శ్రద్ధ యొదవు ననియుఁ దలంపిన తలంపు పొరవారు. ఉత్కృష్టగ్రంథముల శైలి సంకీర్ణముటమ ముందు సులభముగా నొక్కొక్క సోపానము ప్రాఁకిపోవుట ప్రశస్తము. క్రిందితఃమవారి యున్న తిని గోరెడి మహాత్ములగు గ్రంథకర్త లందఱు నాయాభాయల నెఱింగి భాషా స్వరూపము దెలిసి గ్రంథములను మృదుశైలిని వ్రాయుటకై శ్రమతీసికొనుటయే సంమంజసము. ఏలనన నిటిలోఁబ్రాయ దగ్గఱ గూరుచుండి కాకములఁ దఱుగుచు విరోధాగ్ధులై గ్రంథములఁజూడ నభిలషించే శ్రీమతిను, నెమ్మది కై యిందుకనేపు నేడుకగాఁ బుస్తకములఁ జూడఁ దలంచు బాలబాలికలును రైతులును దమ సమీపమున నెప్పుడు విఘంటువులనే యుంచుకొనఁ జాలరు. వీరి స్థితికిఁ దగిన గ్రంథములు మన వాఙ్మయమునఁ జాల తిక్కున. సామాన్య జనులు వాగుపడకుండుట కిదియే కారణము. ఈవ్యత్యయములఁ జూచుచుండియు నికమ మూతి బిగించుకొని కూర్చుండుట డని గ్రంథకారులఁ బ్రేరేపించుట సమీచిము కాదు. ఉభయభాషాకోవిదులును మహాత్ముణికులును విభ్యాతాంధ్రకవి పుంగవులును నగు బ్రహ్మశ్రీ వావిలికొలను సుబ్బారావు పంతులవారు ఆంధ్రవాల్మీకి గామాయా జాది యుద్ధృంధములను విరచించి యాంధ్రమండలములకు ముఱవఁ దగనిమహాపకార మొనర్చునట సరేగదా? శ్రీవారే మఱు ఆర్యకథానిధి, శాకుంతల, నళ, హరిశ్చంద్రకథ మున్నగు కుసుమ మంజరల చే నాంధ్ర భాషావధూటి నలంక

రించుట కేమి కారణము? శ్రీ పంతుల వారు విరచించిన సులభి వ్యాకరణము నంటుంటి వ్యాకరణమని చెప్పుట కెంతయు జాలియుండలేదా? ఒక కాత్రము నటు సరళముగను మార్దముగను మధురముగను వ్రాయఁ గలిగిన పంతులవారి యాదార్యమెంత యనిర్యాచ్యము? ఎవరియొక గల పరిపూర్ణ కటాక్షమున శ్రీవారు లోకమున నిట్టి దయా సరముఁ జేలుకరించిరి? ఈగ్రంథములలో రసములేదా? ఇవి పండిత జనవృద్ధములఁ గూడ నీడ్చి పట్టుచుండుటలేదా? ఇట్టి సుప్రశస్త గ్రంథములఁ జూచి యానందించుట మాటు నవ్వెడు వెడఁగులుఁగూడ నుండురా! సులభతర శైలిని గ్రంథములువ్రాయుట సామాన్యముకాదు. కష్టపడియట్లు వ్రాసినంతమాత్రముననే రసముపోదు. నిశ్చయముగాఁ జప్పుడిరాదు. రసమెందున్నది? ఉక్కు తున్నలవంటి వెక్కిసపుఁ బల్కులలో రసములేదు. విరమని వృద్ధయమున రసములేదు. మార్దవ మెందున్నది? కేవల సాహస సదృశ కల్ప జాలములయందు మార్దవములేదు. కాఠిన్యని వృద్ధయమున మార్దవములేదు. రసికుని వృద్ధయమునఁగలదు. సుకవికల మనఁ గలదు:— కిరిపి ఆంజనేయులు.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్తురీతా ఫలితము 1916.

ఈ పరిషత్తులో నీసంవత్సరము మొదటి తరగతిలో నెవ్వరు కృతార్థులుకాలేదు. రెండవతరగతియందు 20 ది మంది కృతార్థులైరి.

1. కల్లూరు-వెంకట నారాయణరావు-అనంతపురము విజ్ఞానచంద్రికా బహుమతి రూ 116 లు.

2. యార్లగడ్డ - వేంకటసుబ్బయ్య - చల్లపల్లి - కృష్ణ గి. చంద్రారెడ్డిగారి బంగారుపతకము. 3. చరిత్రలో హెచ్చు గుణములు సంపాదించినందుకు రావి చెట్టు రంగ రాయ బంగారు పతకము.

3. అల్లూరి-వేంకట సీతమ్మ-రాజమండ్రి గి. శ్రీ పితా పురం రాణిగారి బహుమతి రూ 100 లు. 4. ఉయ్యూరు జమీందారుగారి బంగారుపతకము 3. గోదావరిజిల్లా కృతార్థుల రాండ్రలో మొదటవచ్చినందుకు పతకము. 5. సాహిత్యములో హెచ్చుగుణములు సంపాదించి నందుకు సత్యాగ్రహ ప్రదీపిక గ్రంథమాలయొక్క 3 గ్రంథములు.

4. పి. ఎల్. రామకృష్ణ అనంతపురము, ఉయ్యూరు జమీందారుగారి బంగారుపతకము.

5. ఇలసాపులూరి హనుమంతయ్య, మదరాసు ఉయ్యూరు జమీందారుగారి బంగారుపతకము.

6. ఇమంది గురువులు జగన్నాథపురము గోదావరిజిల్లా.

7. గుంపర్తి, శ్రీరాములు, బ్రాహ్మణకాక అగ్రహారము నెల్లూరు.

8. భాగవతుల, వేంకటశాస్త్రి విజయనగరము, విశాఖపట్టణ జిల్లా.

9. పొట్లూరి, వీరమ్మ అంగలూరు కృష్ణాజిల్లా.

10. వల్లభనేని, వేంకటచౌదరి, గండిగుంట కృష్ణ.

11. మందా జోసఫ్ గుంటూరుపురములో హాజరై కృతార్థులైన వారిలో యెక్కువ గుణములు సంపాదించినందుకు యాదవల్లి నరసింహముగారి బంగారు పతకము.

12. కొత్తా భావయ్య, సంగంపాగర్లమూడి,గుంటూరు.

13. కెగబండి,గురువులు,జగన్నాథకపురము గోదావరి.

14. నోరి, వెంకటలక్ష్మమ్మ-ఏలూరు.

15. మొక్కపాటి, శ్రీరామమూర్తి - ఆర్యాపురము గోదావరిజిల్లా.

16. రేపాపుల, ఆంజనేయులశెట్టి-చూటానాకిలి. చిత్తూరుజిల్లా. చిత్తూరుజిల్లాలో మొదటవచ్చునతనికి కట్టమంచి-రామలింగారెడ్డిగారి పహుమతి. రూ 10 లు.

17. పులుగుర్తి. కనకమ్మ-కాకినాడ.

18. న్యాయపతి. రంగనాయకమ్మ - బరహంపురము గిరిజాము.

19. బేనినహల్లి. భీమరాజు-కిరెకెరె అనంతపురము.

20. ఎండూరి. లక్ష్మీనరసింహము-మదరాసు.

చెన్నరాజధానియందు దీసంవత్సరము 5,55,020 దావాలు దాఖలయినవి. గతవత్సరమునందు 4,88,976 దావాలు దాఖలయినవి.

భావనగరము సంస్థానము రైలువేమిది సిహార్య జంక్షనువద్ద పాకీవాడు వీధిని తుడుచుచుండగ నొక వజ్రము దొరకినది. దాని భరిదు రు 1200 లుండునట.

THE GREAT WAR.

Considerable Shelling on the Somme Front.

Creek National Movement: Split in the Army.

REICHSTAG DEBATE: STARTLING DISCLOSURES.

Operations in Transylvania: Enemy Driven Back.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT. SOMME OPERATIONS. Nothing to Report.

LONDON, October 31.
General Sir Douglas Haig this afternoon reports that, except for intermittent shelling on both sides, there was nothing to report during the night.

Bombardment by British. Considerable Shelling.

LONDON, October 31.
General Sir Douglas Haig last night reported:—We bombarded Beaumont-Hamel, and there has been considerable shelling in the Hebuterne and Auchy areas. There is nothing to report south of the Ancre. The weather has been inclement. An enemy aeroplane was seen to fall in flames.

Violent Bombardments in Verdun Region.

PARIS.—Last night's communique reported that artillery firing continued south of the Somme in the region of La Maisonnette. No infantry action occurred at Verdun, but there were some violent bombardments in the sectors of Haudromont, Douaumont, Fumin Wood and Chenoin Wood only. Bad weather is hampering operations everywhere.

LATER.—A communique says:—Except for lively artillery firing at Douaumont and Vaux, there is nothing important to report.

No Man's Land.

A Gruesome Description

LONDON, October 31.—A correspondent sends a gruesome description of "No Man's Land" at Verdun. It is littered with the "debris" of many fights, thousands of broken rifles, machine guns and shells and half buried corpses which stick out of the mud in all stages of decay. Some are reduced to skeletons, and others with scraps of flesh remaining are grinning horribly. Entrenching tools are everywhere turning up bodies which have been built into the parapets. The village and station of Fleury have been obliterated, and the face of the country is so changed that the commander of an attacking division declared that, although he was stationed at Verdun prior to the war, he could not now recognise it.

Balkan Front.

THE BALKAN OFFENSIVE.

Effective British Raid.

Good Work of Aeroplanes.

LONDON, October 31.
A British official message from Salonika says:—We raided the enemy position at Cretedentes, north-east of Makukovo, and inflicted considerable loss on the Turks and Bulgarians. Enemy aeroplanes have been brought down north of Lake Doiran. Our aeroplanes bombed a transport park west of Demir Hissar with excellent results.

A British official message from Salonika says: The situation is unchanged, except for a sharp patrol action at Kalendra. Naval aeroplanes bombed and damaged the railway bridge at Simsirli, east of Drama.

A French official message from Salonika says: Bad weather has delayed operations, but the Serbians continued to advance west of Lake Prespa. We occupied a monastery at Singieri. British aircraft bombed important depots at Demir-Hissar. Italian artillery dispersed Bulgarians north-east of Lake Doiran.

Great Britain

Mesopotamia Comforts Fund.

Committee's Appeal for Support.

LONDON, October 31.
The Committee of the Mesopotamia Comforts Fund, of which Lord Lamington is the Chairman, appeal to the public for support. At a meeting of the Committee on Saturday a gentleman who had just returned from Mesopotamia stated that transport had greatly improved, and that the troops were now receiving comforts.

The "Times" publishes letters showing that comforts sent to Kut prisoners in Turkey sometimes do not reach them or are long delayed.

Dardanelles Commission.

LONDON, October 31.
Mr. Asquith gave evidence to-day before the Dardanelles Commission.

The British Peerage.

Removal of Enemies.

LONDON, October 31.
In the House of Commons, Mr. Boner Law announced that a Bill would be introduced shortly to remove enemies from the Peerage.

Marine Insurance.

LONDON, October 31.
The "Times" says: Underwriters suggest that the Wheat Commission, before itself accepting risks of marine insurance of wheat cargoes, should require the financial results of the acceptance by the Government of insurance of wheat cargoes from India last year. A report has long been current in the market, and has never been officially contradicted, that the policy resulted in a very considerable debit balance.

Professional Misconduct.

Privy Council Appeal Dismissed.

LONDON, October 31.
Privy Council has refused Olive Gaunt first grade pleader of Chief Court of Lower Burma leave to appeal from judgment of the Court declaring that he had committed professional misconduct, but was not guilty of bad faith in refusing to appear more than twice in Mandalay Sessions Court to defend case for which he had received fee of 1160 rupees. Lord Chancellor said that it might be very serious to attempt to interfere with control of Court over its advocates. If judge expressed his views unnecessarily strongly, that was no reason for interference.

Obituary.

LONDON, October 31.
The death of Sir Frederick Maunsell is announced.

The York House.

King's Gift.

LONDON, October 31.
King has placed York House at disposal of Sir William Robertson.

RUSSIA

RUSSIAN MOVE.

Fighting Near Lutsk.

LONDON, October 31.
A Russian communique says:—We captured enemy trenches south of Swiniuchi, in the direction of Lutsk and repulsed enemy attacks here and south of Brzezany, where we captured a number of prisoners.

NEW RUSSIAN LOAN.

Of £ 300 Millions.

PETROGRAD, October 31.
H. M. the Czar has authorised the issue of £300 millions at 5½ per cent, repayable in ten years.

Fierce Battle Progressing.

LONDON, October 31.
Russian communique says:—Fierce battles are taking place on the left bank of the Alt River. We captured enemy trenches south of Swiniuchi in the direction of Lutsk and repulsed enemy attacks here and south of Brzezany where we captured a number of prisoners.

ROUMANIA.

OPERATIONS IN TRANSYLVANIA.

Austrians Driven Back.

LONDON, October 31.
A Vienna communique admits that the Rumanians have driven the Austrians back some miles south-west of Szurdok Pass.

Danube Island.

Reported Occupation.

LONDON, October 31.
A Bulgarian official report claims that the Bulgarians have occupied one of the Danube Islands of Silistria. Even if this be true it is not believed that Mackensen will make any serious attempt to cross the river with his present forces unless Falkenhayn can make much better progress in the north.—("Pioneer cables")

TELEGRAMS.

Dobrudja Fighting.

LONDON, October 31.
The military critic of the "Journal des Debats" is of opinion that since suffering a check in the Tromus Valley on the 19th instant General Falkenhayn seems to have been groping, uncertain whether to strike with his centre or his right. This critic thinks the plan of a junction between Generals Falkenhayn and Mackensen could be carried out only after a crushing offensive on the Rumanian plains, and is very sceptical as to the fulfilment of the necessary conditions. Information available in London indicates that what Falkenhayn is really aiming at is to secure the hill positions for his guns. The Rumanian infantry, however, frustrates every such attempt. It was a fearless fray of the Rumanian infantry that led to the recent capture of twelve four inch howitzers. The Central News Rome correspondent says the Italian press remarks that the campaign against Roumania is an evidence of the enemy's weakness. He knows that an offensive on any other front would be utterly hopeless, and seeks by this desperate lunge to secure a spectacular success, which will cause the Entente Powers to consent to an inconclusive peace.—("Pioneer cable.")

A telegram from Odessa says the Russians and Roumanians have assumed the offensive in the Dobrudja. A Russian communique says:—The situation in the Dobrudja is unchanged. The Roumanians continue to press the enemy northward in the Jiel Valley and have captured 300 more prisoners and four machine-guns. Fierce battles are taking place on the left bank of the Alt river.

AFRICA.

WAR IN AFRICA.

A Portuguese Success.

LISBON, October 31.
The Portuguese Commander in East Africa reports that he captured Navala on the 26th instant and a large quantity of war material and a field gun. His force lost one European and one native killed. The losses of the enemy, who retired precipitately after setting fire to the fortifications, are believed to have been heavy.

China.

The Chinese Republic.

New Vice-President.

PARIS, October 31.
Parliament has elected General Fengkuochang, Governor of Kiangsu, to be Vice-President of the Republic.

Greece

National Movement.

Split in the Army.

LONDON, October 31.
A telegram from Salonika says that the first act of hostility of two opposing groups of the Greek Army occurred at Guida, where Royalist troops of the garrison of Ekaterini attacked an infantry battalion proceeding to Salonika from Verria, to join the National Army. The battalion finally cut its way through. There were several casualties.

Abyssinia.

THE REVOLUTION IN ABYSSINIA.

Government Victory in Big Battle.

Ex-Emperor's Father Taken Prisoner.

LONDON, October 31.
A telegram from the British Minister in Abyssinia announces that a big battle twenty five miles from Adis Abeba has resulted in complete victory of the Government. Rasmikhail, father of Ladjessu, ex-Emperor, has been taken prisoner. Ladjessu is believed to be among the tribes on the Somali Abyssinian frontier.

Germany.

Reichstag Debate.

Startling Disclosures.

AMSTERDAM, October 31.
Startling disclosures were made in the Reichstag during a debate on preventive arrest. It was stated that 424 persons were at present incarcerated, of whom 189 were merely suspected of espionage, and there were 1,053 cases of restricted residence. The military exercised arbitrary powers, subjecting persons arrested to various forms of torture and hardship. Those arrested include Rosa Luxemburg, whose influence is feared, also a girl of seventeen and high diplomatists who represented Germany abroad. Socialist members alleged that preventive arrest was a weapon being employed against persons politically objectionable. Dr. Helfferich defended the system.

A telegram from Berlin says that the disclosures aroused the indignation of practically the whole Reichstag. The Socialist press is particularly bitter. It says that Dr. Helfferich was obviously nervous when he attempted to meet the charges. The Liberal Journal, the Vossische Zeitung, declares that Dr. Helfferich's reception will show him that his attitude met with little approval.

LATER.—A telegram from Amsterdam says there was excitement in the Reichstag when Dr. Haas, an Alsatian Deputy, declared that over 1,000 Alsatians had been preventively arrested, the majority without knowing why. It was declared that an ex-barmaid who said she was an agent of the Pan German Union claimed to have denounced 128 persons. The speakers of the Centre, Socialist, Progressive and Polish parties expressed indignation at the ruthless methods. Dr. Helfferich attempted to appease the house, and promised a thorough investigation. He accepted a National Liberal motion to refer the Bill regarding preventive arrest to a Committee.

TELEGRAMS.

SWEEDEN.

Sweden and the Allies.

Attitude of Scandinavian States.

PARIS, October 31.

It is believed that the sinking of Norwegian ships by Germany is intended to intimidate Sweden and so prevent her making a commercial agreement with the Allies which the Allies are hopeful of arranging. Germany fears that the result might ultimately be to close the last half open door to the world and enable Russia to obtain supplies when Archangel is ice-bound. By frightfulness towards Norway Germany hopes to inspire Sweden with a fear of the consequences of any tendency in favour of the Allies. The opinion, however, is expressed that the contrary will be the result, for recent outrages at sea are rallying the Scandinavian States to the side of the Allies.

Sweden Flouted.

Wireless in Territorial Waters.

STOCKHOLM, October 31.

Indignation has been aroused in Sweden by German vessels flouting the Swedish prohibition of the use of wireless in territorial waters. They freely use their apparatus for purposes of espionage, informing submarines of the whereabouts of ships, which are then torpedoed.

NORWAY.

NORWAY AND GERMANY.

Minister Came to Christiania.

COPENHAGEN, October 31.

The Norwegian Minister in Berlin has arrived in Christiania.

WAR ON MERCHANTMEN.

Glasgow Steamer Sunk.

LONDON, October 31.

NEW YORK.—The State Department has received advice that the Glasgow steamer "Marina," with a British and American crew, has been sunk by gunfire without warning. The crew is reported to be safe.

NEW PORT NEWS.—Fifty Americans were on board the "Marina." The American Consul at Queenstown has been instructed to make investigations with the object of determining whether Germany's pledges to the United States have been violated.

The Captain and fifty of the crew of the "Marina" have been drowned. Forty survivors have been landed.

LATER.—Reports regarding the sinking of the "Marina" are very conflicting. It now appears that 86 survivors were landed and that seventeen are missing. It is not stated whether there were any American victims.

Other Victims.

The British steamers "Penylan" and "Sparta," the Norwegian steamer "Lysland" and the Greek steamer "Germaine" have been sunk. The crew of the latter were saved.

The "Angelika" Outrage.

Espionage Suspected.

ATHENS, October 31.

The Captain of the "Angelika" says that the vessel carried 250 volunteers. She was torpedoed at 9 o'clock at night without warning, and began to sink, but was kept afloat by pumps. There was great panic on the ship, and many jumped overboard and were drowned. A tug and lighters appeared at 5 o'clock in the morning, but were unable to assist, and the steamer "Karistegs" approached at 6 o'clock and conveyed the survivors to Kerastini. A French torpedo-boat arrived four hours later, and took the Captain and the remainder of the crew to the Piræus. Espionage is indicated by the fact that the steamer "Autigone" had previously followed the same course without volunteers, and was not attacked.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Calcutta.

Japanese Emperor's Birthday.

CALCUTTA, October 31.

On the occasion of the birthday anniversary of the Japanese Emperor the Japanese Consul General gave a garden party this afternoon the principal guests being General Strange, Consul General of the other nations, Mr. B. J. Morahan, Mr. C. W. E. Cotton and the Hon'ble Mr. B. N. Basu.

Bengal Municipalities.

Government Circular.

CALCUTTA, October 31.

The Government of Bengal has issued a circular empowering certain municipalities to elect non-official chairmen of the fourteen municipalities in which the chairmen shall be appointed by the Local Government only eight will have official chairmen. In the municipalities where the chairmen are elected their own chairmen they can elect if they like such Government servants who exercise managerial control and in future the district and sub-divisional officers are not to be allowed to stand for election as chairmen nor they shall be appointed as municipal commissioners. In the municipalities where the Government appoints chairmen choice shall not be restricted to official persons or non-officials. Gentlemen who are the Government in professional capacity such as Government Pleaders can offer themselves for election as chairmen.

TELEGRAMS.

Bombay.

POONA ELECTIONS.

Mr. Jinnah's Case.

POONA, October 31.

In the enquiry into election of the Hon'ble Mr. Jinnah Mr. Ibrahim Haroon Jaffer was cross examined at great length to-day by Mr. Binning, Counsel for Mr. Rafiudin Ahmed. Witness said that he did not know that Mr. Gulam Ahmed was coming to see him on the 9th August that is the morning after Mr. Rafiudin had taken the written statement from Mr. Gulam Ahmed about Rs. 500. Witness did not ask Mr. Gulam Ahmed how he had been coerced into writing the statement.

The Hon'ble Mr. Mahomed Ali Jinnah made a lengthy statement. He said he had given Mr. Ibrahim Haroon Jaffer neither special nor general authority as his agent in this election. He had promise of seven votes and six of them in writing and the only reason why he went to the Hon'ble Mr. Pathan at Peerbhoy Mansion for his votes was in order to see if he could not make his election unanimous. Of the result he was quite sure at the time and had no anxiety. After the cross examination of Mr. Jinnah and examination of one or two more witnesses both the counsel will address the court.

Bombay Share Market.

BOMBAY, October 31.

The market is firm to-day, the rates are not likely to decline much at present. The weak element in the market has almost disappeared and with the fall in the rates of cotton the shares are not likely to decline. Centrals closed at Rs. 2330, Fazulbhoy's improved to Rs. 600, Crescents to Rs. 192½, Currimbhoy's to Rs. 315 and Davids to Rs. 530, Standards to Rs. 1430 Madhow's to Rs. 1450, Indore Malwas to Rs. 415, Pearls to Rs. 435. Swadeshis to Rs. 1650. Indian Bleaching to Rs. 235. Bank shares remained unchanged. In miscellaneous shares:—Bombay Burmahs were steady at Rs. 1060, Tata Iron and Steel ordinary improved to Rs. 317½ and deferred to Rs. 1150. Tramways were steady at Rs. 340. 3½ percent Government paper was quoted at Rs. 76½ per cent. Terminable loan at Rs. 97½, 4 per cent Conversion can ex-Warrant at Rs. 91 and Warrant at Rs. 10.

Rules of Cross Examination.

An Important Pronouncement.

BOMBAY, November 1.

An important pronouncement was made by Mr. Justice Macleod at the High Court yesterday on rules of cross-examination by Counsels. It will be remembered that His Lordship delivered judgment before the closing of the Court for October vacation in a suit filed by Mr. Surajmal Mehta, solicitor, against Mr. B. G. Horniman, Editor and the proprietors of the "Bombay Chronicle", for damages for defamation awarding plaintiff Rs. 3000 and costs. His Lordship added a note to the judgment and read it out yesterday. In the course of it was stated:—Since this judgment was delivered, it has been brought to my notice that my remarks regarding the cross examination of Surajmal by Mr. Davar may give rise to some misapprehension as I did not mention the particular rules which govern counsels duties in cross-examining witnesses, which I had then in my mind, and I therefore think it desirable that this should be done. Counsel takes his instructions for conducting the case from the solicitor, instructing him and from no one else. He is not entitled to rely on facts within his own knowledge; nor is he entitled to put questions unless there be some foundation for asking them. If he is instructed by his solicitor to put a certain question, he may assume the solicitor has some foundation, for so instructing him, but if it is such a question as suffered to in section 145 evidence Act, he must observe the provisions of section 149.

PUNJAB.

Case Against an Advocate.

Judgement Reserved.

LAHORE, October 31.

The Hon. Justices Chevis and Shadilal have for some time past been holding an enquiry under the legal Practitioners Act into the conduct of Mr. Roben Ibeneza, Barrister-at-Law and Advocate of the Punjab Chief Court. Charges against him are that he misappropriated Rs. 400 entrusted to him by one Mr. Garifen on the 9th July, 1913 for settlement with and payment to his creditors and that he left for England without returning the money to Mr. Garifen and also received from him a fee of Rs. 100 for a case in which he did not appear that he undertook to receive a back fee in another case and made a false statement before the Chief Justice and that he left for England with out arranging for his cases that he issued a cheque of £175 on London Lancashire Bank to a decree holder but the cheque was dishonoured. The most serious charge against him was that while in Paris in June or July 1914 he falsely signing himself as Maharaj sent cablegrams to relations of Dr. Maharaj Krishna of Lahore who was then in England asking them to remit money which amount he received but later on offered to refund it when brought before the Chief Justice. A number of witnesses have been examined including Mr. Didar Singh father of Mr. Ibeneza. Their Lordships concluded the enquiry to-day reserving orders.

United Provinces.

Benares University.

CALCUTTA, October 31.

There will be important meetings of the University at Benares on the 6th and 7th November, when the various bodies of the University will be constituted, namely, Senate, Faculties, Syndicate, Board of Appointments and Board of Studies. The University is expected to commence work from July next in the premises of the Central Hindu College, in which the Hindu University will be located till the new University buildings are ready. It appears that Professor Geddes, the

Town planning Expert, has submitted various designs and plans of the University buildings for the consideration of the Hindu University authorities, and it seems that no decision has yet been arrived at as to the plan, design and architecture to be adopted in the construction of the new buildings. It is very likely that a decision may be arrived at in the course of the meetings to be held on the 6th and 7th November. The Hon'ble Maharaja Mahindra Chandra Nandi of Coosim bazar has endowed a chair in "Ancient Indian History and Culture," and it is definitely understood that Dr. Radhikumud Mukherjee and Mr. Premchand Roy Chaud will be appointed to fill that chair.

INDIA AND THE EMPIRE
Bepin Chandra Pal's Second Lecture

LUCKNOW, October 31.

In his second lecture on "India and the Empire" Mr. Bepin Chandra Pal emphasized that the destiny of India was bound up with the British. Consequently it was her duty in the present crises to side with Britain even to the extent of considerable sacrifices. Continuing he said: They have political freedom in America and Japan and we want it here. Freedom is the highest religion and religion is freedom. Freedom is the essence of the nature of God and through freedom man rises and attains salvation. There is no freedom as long as you are not free from all conflicts. All things are spiritual and all things tend to God. In the enlarged happiness of your family you will feel your happiness. Enlarged expansion of your relations expands your life. My nationality is greater than my community.

BRIEF TELEGRAMS.

The P. and O. Company notify that the "Kaiser-i-Hind" with inward mails is due at Aden at 4 P. M. on Thursday the 2nd November and may, therefore, be expected to arrive in Bombay at daylight on Tuesday the 7th proximo.

The number of new companies registered in British India during September totalled just under 83 lakhs of capital there being heavy decline from previous month. During six months from April to September 65 new companies have been formed with capital of 7 crores and 95 lakhs. The number in September was 14 and the largest was with 50 lakhs of capital, the Shapurji Rorucha Cotton Mill. Two Calcutta tea companies had a total capital of 6½ lakhs, Madhow Sindhia Cotton Mills was floated for 12 lakhs, Apar collieries in Bengal for 8 lakhs and in the United Provinces 3 lakhs development company was floated under the title of Eastern States of Central India Export Trust Co. Other companies are under a lakh of rupees.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon after their tour in Northern India are expected in Bombay on the 11th inst.

The P. and O. steamer "Kashmir" with outward mails of the 13th October and 120 passengers arrived in Bombay at 10-30 A. M. to-day.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, October 31.

In the House of Commons replying to a question, Mr. Balfour stated that Germans, who made attempt on our cross-channel service last week, had advantage which raiders always possessed of choosing moment for attack and their particular objective. If they intended to interfere with vital link in main line of communications with armies they certainly failed. "Queen" was an empty passenger steamer and even she would have been saved, if Captain had realised that she would remain afloat for six hours. Destroyer "Tilt" was surprised in darkness and German destroyers sank her at close range. Destroyer "Nubian" was torpedoed while attacking German flotilla and could have been brought to harbour but for gale. He believed she could be saved. Six of our drifters were lost as far as we knew. German claim that they had no losses was incorrect, for while there was no ground for thinking that any of their destroyers had been sunk by our fire, there was ground for thinking that two struck mines in nets and were blown up and probably sunk.

Mr. Balfour added that Communique issued on October 27th gave all information then available. Statement he now made was based upon report of Admiral commanding at Dover and had been received to-day.

An Admiralty order authorities wearing of khaki uniform, instead of blue or white, by naval officers employed on shore outside United Kingdom when senior officer orders it.

In the House of Commons, Mr. Asquith stated that of number British civilians killed or died of wounds or from shocks was hitherto 589, number drowned was 3410 and number injured 1693.

THE HAGUE.—Deputy in Second Chamber to-day urged Government to seize present occasion, when foreign powers had their hands full, to settle question of succession to throne.

LONDON, October 31.

American Consul at Queenstown has received a wire saying that fifty-one Americans on board "Marina" were saved six were killed and two injured consul has arranged to take depositions of twenty-eight Americans already landed.

British communique says:—Our artillery and trench mortars bombarded enemy line in neighbourhood of Hohenzollern Redoubt and La Basse Canal. There was considerable hostile shelling at Hebuterne in Ypres Hoarea and South of Ancre especially at Stuff and Schwaben redoubts and Regina trench. Otherwise there was nothing of importance.

PARIS: Communique says:—There was only fairly lively intermittent artillery work in region of Sully and St. Pierre Vaast Wood.

తెనుగు స్వతంత్రభాషయా?

(ఎ. వి. నరసింహం పంతులవారు.)

(0)

II

ప్రాధమిక సంకల్ప నింతితితో బాలించి, పాఠశాలకు నిగూఢ యింతుక పర్యాలోచితము. ఆతఃకోక్త్యుడే ఘనమైన నేనువిధులు ముగిసెను. అభిమాన ఘనమందయి, తనమాతృభాషకు స్వేచ్ఛను గల్గించి బ్రయత్నించును; మహా సమర్థుడయి, దేశమువారిచే నాలోపింపబడిన భాష సత్యము నుండి బోలగించును; నిజ జనని దాస్యమును బోలగించు సమ కట్టిన వైసలేయనిబోలి, చిరకీర్తికి బాత్రు డగును; ఆతని గ్రంథపరిశోధనయు ఆతని నిష్పాక్షిక విమర్శయు, చివర తాగ్రవంతములుగను భాషాపాత్రములుగ నుండును. ఆతఁడు, తన మాతృభాషయొక్క స్వయాపజను సుపూర్ణముగఁ దెలిసికొని, దానితోడ నడచుడు నిరత వాగ్యధూటుల స్వరూపస్థితులను నైతము గనుంగొనును. అట్లు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగఁ దల్లెద్యానాత్మ్యముల నారయుటచేత దానిదానికిగల యోగ్యతలను దేల్చి, మాతృభాష స్వరూపాన్నియిట్టిదని యాటల మ్రాలఁ బెట్టి, వారిహృదయమైన చిరభ్రామికమును బోలగించును.

ప్రాచీనులగు నాధ్రవిద్యుత్కవులలో నిట్టిప్రాచీనులు గానరాకపోయినను తెనుగునభిమానించిన యొకరిద్దఱ నిచ్చట నుగ్గడింపక తప్పదు. యయాతి చరితమువ్రాసిన కవితనపేరిని 'తెనుగున్న' యని దెలిపికొనెను. ఆపేరు ప్రబంధ పరమేశ్వరుడను అన పేరికంటె వినుట కెంతో సాంపుగా నున్నది. అటులే, అడిదము నూరన తాను శుద్ధాంధ్రకవి' యని నుడివెను. ఈ విరుదము ఉభయ భాషాకవిమిత్రుడు, అష్టభాషాకవిమిత్రుడు' అను విరుదములకంటె నెంతో ప్రకరణశుద్ధముగను హృదయగ నున్నది. ఆంధ్రము సంస్కృతమునకుఁ దగ్గిఁదియను భాషముతో నెన్ని గ్రంథములు వ్రాసియుఁ బ్రయోజనముండదు. ప్రబంధమునకొన్న వారిలో నెందఱు తెనుగుకవులు, సంస్కృతమునం దనభిజ్ఞులచేఁ దమ పుస్తకముల నాంధ్రమునం దనభిజ్ఞులగు సంస్కృత పండితుల చేతికిచ్చి సుసరించుకొనుచున్నారో? గ్రుడ్డియుఁ గుంటియు గలసి యొకపనిచేసినట్లు. వారట్టి గ్రంథములు సముద్ధరించుటకంటె, తమకు సందేహస్పదములగు సంస్కృతపు ముక్కల నెత్తిచేసి, రెండు తెనుగు పదముల జొనిసి, బాసకుఁ దేజొనగూర్చురాదా? తాము వ్రాయునవి దెనుగు కబ్బములుగావా?

ఇకఁ బాఠశాలకుఁ దృప్తికి దెను గెంతదనుకఁజేలను; సంస్కృత మెంతకు వాసికెట్లను? అనుటను గూర్చి పర్యాలోచింతుము.

ఆంధ్రము ద్రావిడభాషాంతర్గతము:

ద్రావిడమే ప్రాకృతము.

హిందూదేశమునందలి ప్రాగుత్తరభూముల నార్యులు ప్రవేశించి నివాసములు గల్పించుకొని మెలగుచుండిన యదనున, నీదేశము వ్రావిడాక్రాంతముగ నుండినట్లు విజ్ఞానప్రసరలచితము వారిభాషలు ప్రాకృతభాషలే. యైనట్లు దెలియవచ్చెడిని. మద్యేధా ప్రాకృతములును, అని క్యవహరింపబడుచుండిన ప్రదేశములును దిగువ నూచింపబడుచున్నవి. —

“మద్యేధా సా ప్రాకృతీ చ శారసేనీ చ మాగధీ వైశాచీ చాళికా వైశాచ్యపథంశ ఇతి క్రమాత్” “మహారాష్ట్రీశ్రమాం భాషాప్రకృతా ప్రాకృతం విదుః శూరసేనోద్భవా భాషాశారసేనీతి గియతే మగధోద్భవాభాషాంతాం । మాగధీం సంప్రచక్షతే పిశాచదేశీయతం వైశాచీయతం భవేత్ (పిశాచదేశాస్తు వృద్ధైశ్చైతాః) పాండ్యకేయభాషాక సింహసేవాళవంతలాః సుధేష్ఠ భాటగాంధార హైహయజనాప్రథా ఎతేషిశాచకేశామ్యః తద్యేత్య ప్రస్తుతోభవేత్ పిశాచ భాత మధవా వైశాచీ ద్వయమువ్యతే । * * * * * ”

అపభ్రంశస్థు భాషాస్యా చాళీరాదిగిరాం చ యః ॥ కన్యకాగోపాన్వితౌ నాపభ్రంశ స్మృతుకవిత్ ॥ (తథావోక్తం దండినైక) అళిరాది గిరాకావ్యే వ్యపభ్రంశా ఇతిస్మృతాః కావ్యేషు సంస్కృతాదన్యా దపభ్రంశతయోదితమ్ ॥

(మద్యాపాచంద్రిక)

వై నూదహరించిన స్లోకంబులవలన మనము దెలిసికొనలసిన ముఖ్యంశములు రెండున్నవి. మొదటిది ద్రావిడ

భాషా పంచమునందలి (ఆంధ్ర ద్రావిడకర్ణాట మహారాష్ట్రీ ఘాఢ్తరములయందలి) యొకటియైన మహారాష్ట్రీభాషయే, ప్రకృతమైన 'ప్రాకృతము' అనెడి ప్రాకృతభాషా మట్లమున నొకటి, ద్రావిడము భాషింపఁదగిన దేశములు పిశాచ దేశము లనుటయు వారిభాష పిశాచ మనుటయు రెండవది యగును.

ఏభాషయు, నేకకాలంబున బహుపురాణ పరిశోభి తంబుగను, అనేక కావ్యసంయుతంబుగను, వివిధలక్షణసమ గ్రంబుగను నెవఁగఁ జాలను. అట్లుగట లోకస్వభావజనుకే విరుద్ధముగదా ! కావుటఁజేసి, ఇతరభాషలకురతే యాంధ్రంబునకు నైతము పరిశోధకుల యభిప్రాయానారము, ప్రాధమికా ద్యవస్థలు గలవు. అయినను, ఇతరభాషలకంటె నీభాషావిషయంబున నొక విశేషంబు మాపట్టెడిది. అన్యంబులకు 1. ప్రాధమికావస్థ 2. ప్రక్రియావస్థ 3. ప్రక్రియావస్థ యనుమాఁ దవస్థలు దృష్టించుటయందఁగా ప్రాచీనతమంబగు నీభాషకు విశిష్టావస్థ యొం దెక్కువగా స్ఫురించెడిని.

ఆంధ్రము యొక్క ప్రాధమికావస్థ, ప్రాకృతమునకుఁ బ్రాధమికావస్థ యెదియో యదియే. ఇది. ప్రాకృతభేదంబులలో నేదియగు ? నన్న నిర్ణయించి చెప్పట కట్టిధీమంతునవను విలుగలుగదు.

యద్రటుండు, భాషాభారీభేదంబు లాటనియు, అందు ప్రాకృత సంస్కృత, మాగధీ వైశాచీదితయ, శారసేనీభాషలుచేరుచున్నవనియు వక్కాణించెను. అపభ్రంశమును వి నాయించి, ప్రాకృతభాషలలో నొకటిగా సంస్కృత ముదాహరించెనాని, సంస్కృతము మాతృభాష యైనట్లు దెలుపలేదు. మఱియు, సంస్కారవిహీనమై ప్రాధమిక దశనున్న భాషప్రకృతి; అది సంస్కారశోభితమై ప్రక్రియాస్థితి దేజరిల్లుటఁజేసి, అనగా నొకయవస్థనుండి యవస్థాంతర ముప్పటి లుటఁజేసి ప్రాకృతమయ్యె. ఇప్పుట్టున, ప్రకృతిశబ్దము సంస్కృతమునకన్యాయుండు యెంతవఱు మచితమో విజ్ఞులకే విదితము. “సకల జగజ్జంతునామ్ వ్యాకరణాద్భి రనాహిత సంస్కారస్సనాజోవచనవ్యాపార ప్రకృతిః; తత్తదవంనైవ ప్రాకృతమ్” అనుట చొప్పుడి యుండునెడ !

మఱియు భాషాపదీపమునందు “మద్యేధేయ(ప్రాకృ) తయ, భారత్య బాల్య భాషితమ్” అని తెలిసియుండుటంబట్టి భారతి బాల్య భాషితము ప్రాకృతంబైన, పరిశేషవ్యాయంబు ప్రాకృతంబు ప్రాకృత భాషిత మనుట వయసుక్రమమున జక్కఁగ ననుసరించునేకడ !

ప్రాధమికావస్థలో, గ్రంథసామగ్రి లేమింజేసి, భాష యొక్కయథాస్థితి దెలుపుటకుఁ దగినసాధనములు లేవు; ప్రక్రియాస్థితికి వచ్చిపిదపనోయన్న మహాజన్యవహర మహా ప్రవాహాద్భితి నెట్టిశాస్త్రంబులు గాని యాఁగలేవు. కాలక్రమంబున నన్య భాషలు సంక్రమించుటయు, సౌకర్యము చొప్పున రూఢిపదము లుప్పటి లు ట యు, నున్న వానిలోఁ గొన్ని చెదరి పోవుట యు భాషల కన్నిటికి నేనాభావి కధర్మములు. అక్కటా ! ఇటులేకద, తెనుగుబాసయఁగ్రవించి, తనలోని దేశ్యపదములు నైతము, తనకుఁదక్కఁ పోవునట్లు, ఇతరభాషలు, అట్టిలిచుదేశ్యములనియు, తమభాషాధనములనియు వాదులాడఁగాఁ, గమనొచ్చి పదములు తెగింపుచున్నవి ! ఇట్టియదనన భాషలకుంల ధావాస్థితులవిమర్శించి, తనమాతృభాషకుంల వైషమ్యబోలెగించు ధన్యుం డెట్టి ప్రశంసకర్తృఁడో? యాతని మతిండుటకైన పలుకు రెట్టివో విజ్ఞానధులకే విదితము.

వైవిధ్యాచింతన స్లోకంబులవలన, దక్షిణమండములఁ బైశాచీభాషలు భాషింపబడుచుండినట్లు వెల్లడియగుచున్నది. ఆపైశాచికి నూచితములయిన కొన్నిలక్షణములు, ప్రాకృతము అనఁబడగిన ద్రావిడభాషలలోని మహారాష్ట్రీమునఁ గోచరించెడిని — “క్వాతూనమ్” — శి॥ రంతూన, గంతూన. మొ॥ క్వాతరంకరై ఊనప్రత్యయము మహారాష్ట్రీమునఁ గానవచ్చెడిని. ఇటులే వైశాచికిఁజెప్పబడిన, “హోలస్తుమాళికా వైశాచ్యామ్” — శ్చ॥ మాళికా వైశాచ్యాం రేఫస్యోహస్యాత్ ॥ శి॥ రాజాలాచా మొ॥ అనువిధ మహారాష్ట్రీయునందును గోచరించెడిని.

మఱియు, దక్షిణదేశీయలఁ బుంకఁబడినభాష, బాహ్లికియని హృషీకేశశాస్త్రి వాఁనుచున్నాడు. ఆతని మతమునందు, ప్రాకృతభాషలు ఏమ ! బాహ్లికీ దాక్షిణాత్యాచ సప్తభాషా ప్రకీర్తితాః. అప్పుడేయు నాంధ్ర మొక ప్రాకృతముగాఁ జెప్పుచున్నాడుగాని, తిక్కినముతని యభిప్రాయము విమర్శా పూర్వక ముగా ను.

సింగారీభాష మాగధీభాషయొక్క సాదృశ్యము నచ్చటచ్చట వహించుచున్నట్లు, దాక్షర, గోల్ల ప్పిడ్డుగారును దివెదరని మాన్యుములకు తన భాషాత్మ్యమునఁ దెలిపెను. సింగారీద్రావిడకుటుంబము జేరినదిగాదా !

“Dr. Goldschmidt tried to prove that the Language of Ceylon shares some characteristics in common with the Magadha Prakrit, but, the exact relationship between Sinhalese and any other of the Prakritis dialects requires still further investigation. (Max-Muller Science of Language).

వెక్కువేల సంవత్సరములకు మున్ను సంక్లిష్టావస్థకుఁ బాల్యుడి, వెక్కువకుంల మార్వలొందిన ప్రాకృతభాషలలో, చిరకాలము క్రిందటనే విక్సితమజెంది, కాలక్రమమునఁ బెక్కువిభేదంబులకును సంస్కారంబులకును లొంగిన యిప్పటి క్యవహరమాపంబున బోదలు భాషలను సంప్రదించి నిజములేల్పుట మిగుల కష్టసాధ్యమగు డరియే.

ద్రావిడభాషత్రయము విక్సితము జెందిన ప్రాకృతభాషయే; అయ్యది వైశాచియో, మాగధియో, ప్రాకృతమో? విమర్శింపఁబూరినచో నన్నిప్రాకృతముల పదజాలములు వీనిలోఁ గన్పట్టును. సంక్లిష్టావస్థకుఁ బిదపఁదోచిన విక్సితగావున నట్టివి పొడగట్టుట వింతకాదు.

కృష్ణదేవరాయ కాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయ స్థితి నెఱింగించు చారిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 పరిప్రతులకు 1 ప్రతి యానాం. గ్రంథ విక్రేతలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును.

ఇండియా ఇంగ్లాండులయందును ముద్రాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది.

ఎన్ పంతులు నెం. 22 రు. ఆచారప్పక వీధి, మద్రాసు.

ఏక భాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము. వెల 0—4—0 పోస్టేజి అధికము. ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము, 6 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

573 ఆధునిక కవిజీవితములు శ్రీరాజా భుజంగరాయకృతము. ఆంధ్రవాణి కియ్యదిపుట్టి నిల్లు. ఇందు 250 ఘనకవి పండితోత్తముల రచనా మధురమయము, వారి జీవితములును గలవు. 500 పుటలు వెల రు 1.8-0. భారతీ వేద హవుస్, ఏలూరు.

శారదాంబ ఇది స్త్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘమరాచార సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూపబడినది. వెల 0—4—0 పోస్టేజివేణు. ఆంధ్రపత్రికా ఆఫీసు, పోస్టుభాగ్న 212 మద్రాసు.

Magic Cure! Marvellous effect!! Bathing Oil Price Rs. 0-8-0 Iron tonic pills - - - 1 bottle of 48 pills 2-0-0 Anti Malarial Drops Price 6 Doses 0-8-0 Discriptive Catalogue free on application ALLUTT & Co., 491 CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

Approved by Text Book Committee కథలపుస్తకములు:—(1) సరస్వతి (2) సులోచన (3) కాసల్య వెల రు. 0-4-0 దేశభోగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు టానిక్ మాత్రలు 48 కి రు. 1-0-0. 523 “విద్యానిధి”, 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర సర్వ శాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి. ఇది శ్రీయుత కట్టయంచి రామలింగారెడ్డి గారచే వ్రాయబడినది. వెల 0—4—0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7. తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

నీమిల్లుఎక్కడైనా విడిగిపోయినదా? మద్రాసు, రాయపురముపోస్టు, బేసెకా భాగ్గడి, సి. గోపాలనాయకర్ అంతుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను చాల శ్రేష్ఠముగను బాగుజేయుదును. 557

ఆతిథ్యము కాలమునకు తగిన శిరోభాష నివారణ చేయి ?

మన చందనాది తయారము

ఈ తైలమును వారమునకు రెండు రెడవలు ప్రాతము కాలమునా రానుకొని స్నానము చేసినయెడల పి త్రవీరుదిగును. కన్ను మంటలు, కపాలపుర్రం, బంటితలనొప్పి, తలతిరుగుట వెంట్రుకలు రాలుట, శరీరమువపుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. (కయము దేవుని 1-కి రూ 2-0-0)

ఇదిగాక మాకర్ణ సువాసన వక్రపాడియు సువాసన సున్నము, కొబ్బరితూరుము, కుగంధ స్నానపాడి, దేశాంగము చందనపువ్వు, కాగబా, కేరళపువ్వు, పువగు, బవ్యాది, అంబర, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కావల సినవారు ప్రాసనలెను. కే. ఆర్. వి. అందుకో.

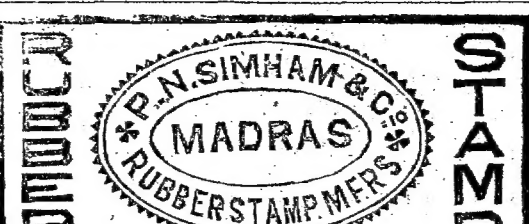
455 కువాసన ప్యాపారము, కుంభకోణము, K. R. V. & Co. Exporters, Kumbakonam

గ్యాలీస్ మోటారు సారశాల

మోటారుబండ్లు నడపుటకును, వాటిని వాగుచేయ గలుగుటకును తరిసియగు నిపుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయేభాగమును యేయేపనులచేయునో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంశముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈసారశాలలో, యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు డిసెంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభి యగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 60 వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నిగసించుటకు తావోసం బడును. ఈ క్రింద నువ్వారించు వారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co, 149, Broadway Madras

రబ్బరు స్టాంపులు... మ 2
ఇన్స్ట్రక్షన్లు... 1
కన్స్టాంట్... 30
గోల్డెన్ జువెల్... 6
స్టాంపు కర్మావళి... 2
కుంకుమపువ్వు... 1, 4
నాట్రోయిట్... 1
నాగంటి... 1
పెరియల్ సిమాంటి... 1
పెరియల్ సిమాంటి... 1

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మానవద్దొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కర స్వాక్ష్మ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ అండ్ కంపెని, (53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

కల్యాణి - ప్రతిభుడు
ఇది షేక్స్పియర్ రచన ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి తేట తెలుగున శ్రీలక్ష్మను బాల్యమును తెలియ నట్లురచింపఁ బడినది. ఇదిర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్తాములు, మన తెలుగువానికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నది మొదటిది. దీని కథానంవిధానమును పాఠి ననుష్ఠానమును రచనమును అదృశ్యములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతిభుడు

ధైర్య కవచము
మనుజునకు గల పాపము గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమునగా ఆపదలనుందు మనస్సు చలించు కుండుట. మనఃశాంతి. భరించదగిన యన్ని కష్టములను ఆత్మ శక్తియులచే భేదింపదగినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో యత్త. శక్తియులకు ఆధేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యభ్రష్టిష్టాత్ గాంగేయాత్ అన్యోచ మానా మతిః" అనెడి జీవేంద్రియజ్ఞైస్ భిష్ముర్యోక్తి చక్రము నతి నులభితైవని ధైరియియున్నది. వెల రి అహోబి.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో, 285 ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు
శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాంధ్ర పురాణము
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదు నెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కులభేదము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుటామో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచియభిప్రాయము నిచ్చి యున్నది. శ్రీమిగుల సులభము. 400 పుటలు వెల 4-0-0 ఆత్మశ్రేష్ఠ ప్రతి 5-0-0 కన్నలు వేటు.
శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము
సులభము, మృదువధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు, కాకికోతైందు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేరు.
26] భనమంచి శేషాద్రి రిస్సె, తెలుగు పండితుడు. మునిపల్ వ్రాస్తూ, ఆ, నకప.

మీ కవసరమయినచో

యంతి సుబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులకు గురిచియు, ఉక్కు, ఇనుము, పాతములు వాస్తవులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులకు గురిచిన నన్ని విషయములకు గుఱించియు ఈ క్రింది కంపెనివారితోనే సంకతిసందర్భముల నలహా నాలోచింపవలసియు. మీ వాగ్దానము మిక్కిలి తక్కువ వెలలకమ్ములలోను కోరి సంకతే వానిని సకలము లో సంధరా చేయుటయు గొప్ప పేరు ప్రొడిగవారు.

నివాసము:— ది. రిలయను ఫౌండ్రి
సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తలలపెట్టె నెం 55 కరు,
369 మదరాసు.

(వై కామోజెమ్ గోనెనప్పకు ఈ పత్రికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

లోకిద

గర్భాశయ రోగనివారణ:— శ్రీలక్ష్మ గలుగు ఋతుకుల బహిష్కారముండట ఆకాలబహిష్కార మైల జాన్తి గాను, తక్కువ గానుపోవుట, మనుమరోగము, కంఠాపిష్టపు, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధు లను వదుల్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇదిర రక్తహీనత, మలబద్ధ కము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణములు, సుఖసంకటములు, నిస్సత్తున, కడుపులో నుంట మొదలగువ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారణ బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
9, బందరుపేడి, మద్రాసు.
ప్రాంచి:— సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు,

130 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతములును పొందుట స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులకు అనుసరింపుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును అయున్నట్టిది ఇప్పించు ను, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించవలెదము. వెంటనే ప్రియము.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రకవిగ్రహ ఔషధశాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము. 133

కృత్రిమముగ కల్పవృక్షము మనుష్యులకొరక లను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగముందు మానవజాతి యొక్క ఈనిభాదలనుతీర్చి ఆయురంగోష్ఠై శ్రీశ్రీశ్రీయు లనివిచ్చుచున వైద్యపద్ధతికాపుస్తకముకోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదోదయ ఔషధశాలయము, 20 చీనాబజారుకోడ్, మద్రాస్.